

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climates

64

Director fondator:
Ion Iancu Vale

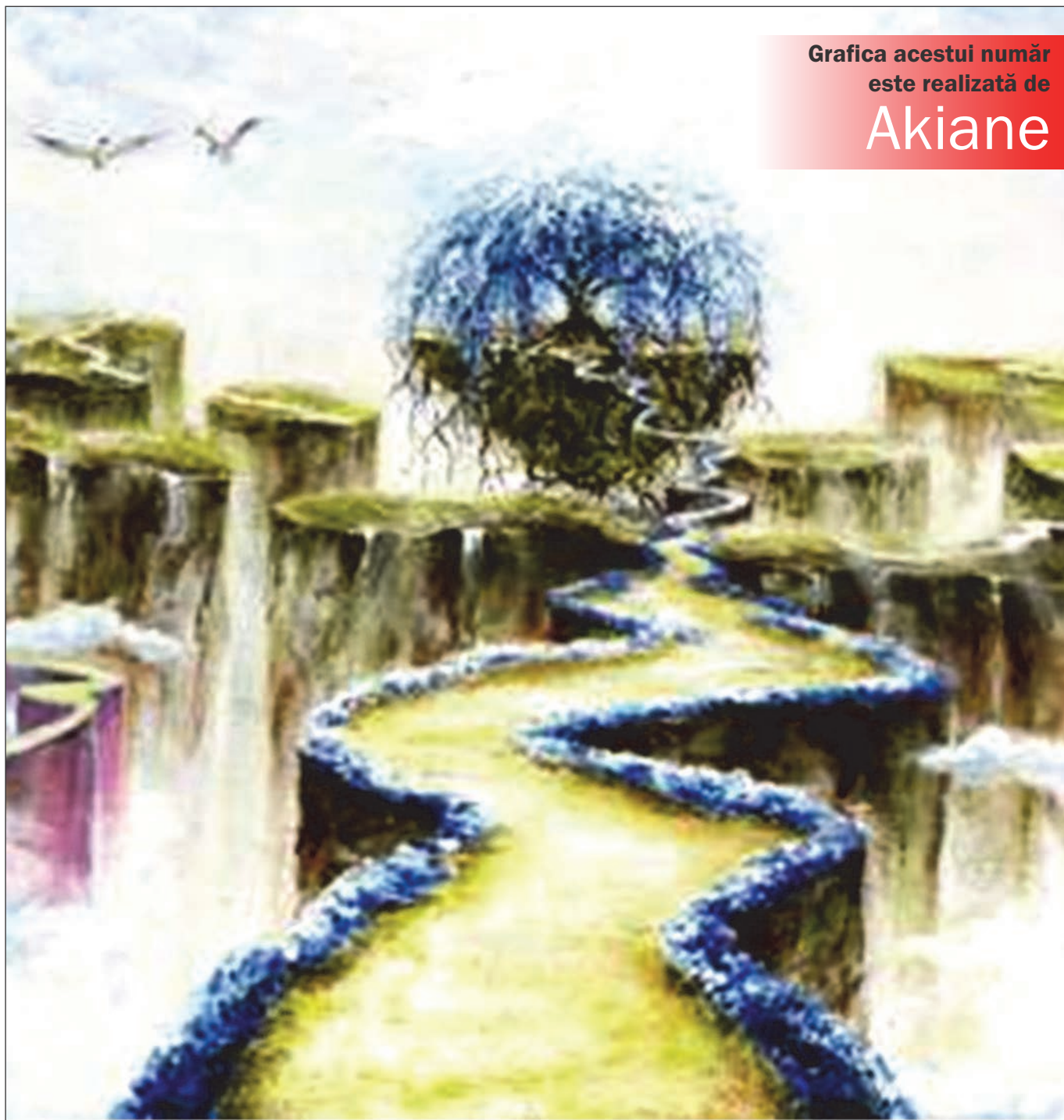
literare

Anul 6
martie
2013

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Grafica acestui număr
este realizată de

Akiane

Semnează în acest număr

Daniel Roxin	Akiane	3
Ana Blandiana	Poeme	4
Vavila Popovici	Adevărul, iubirea și frumusețea	5
Melania Cuc	Ritualuri de trecere	7
Petruța Șerban	Poeme	8
Maria Luminița Rolle	Punct de vedere	9
Mircea Cotârță	Eterna ispită a iubirii	11
Danaela	Șoapte și ploi	12
George Nicolae Stroia	Scrisoare mamei (poem)	12
Elena Buică	Depart de țara cu dor	13
Gabriela Gențiana Groza	Haiku	14
Magdalena Albu	Oameni de lângă noi	15
Carolina Stroe	O nouă ediție a istoriei...	17
Delia Stăniloiu	În fapt (poem)	18
Grigore Hambu	Piceperea de a construi „flori lirice”	19
Gheorghe Valerică Cimpoca	Femeia la rang de regină	20
Adrian Păunescu	Cântec femeiesc (poem)	20
Adriana Georgiana Epure	1001 întrebări	21
Ion Iancu Vale	Cea de toate gândurile	21
Daniel Ioniță	Darul poeziei	22
Elena Armenescu	Împărtașire de lumină (poem)	23
Eugenia Țărălungă	Festin ne.normat (poeme)	24
Dorel Schor	Ziceri	25
Propus de B.P.	Anecdote istorice	25
Elena Toma	Nebunii permise (poeme)	27
Paul Leibovici	Muzeul Coubert	28
Constantin Popescu	Zestrea toamnei	29
Marina Ilie	...frânturi din Ea	30
Ștefan Lucian Mureșanu	Dragobetele	31
Marina Glodici	Despre azi și mâine	32
Mariana Zavati Gardner	Versuri de departe	33
Corneliu Leu	Critica de direcție a lămuririi și a duminării	34
George R. Roca	Ispas, motan gras	36
Stelian Gomboș	Despre Mihai Eminescu	38

Vă facem cunoscut că din anul 2010 până în anul 2012, revista „Climate literare” s-a aflat sub egida Consiliului Județean Dâmbovița, prin Centrul Județean de Cultură, fapt pentru care le transmitem toate mulțumirile. Redacția

**CONT PENTRU DEPUȘI ÎN LEI DESCHIS LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO 54 BTRL 01601201U02393XX**

Adresa redacției principale: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România **Telefoane:** 0722 702 578, 0741 732 122 **E-mail:** ioniancuvale@yahoo.com
Web site: http://climate.literare.ro

Director editor: Gheorghe-Valerică Cimpoca,
Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță
Redactor principal (fondator): Sebastian Drăgan
Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Emil Stănescu
Florea Turiac, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești); **Alte țări:** Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, S.U.A., Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Mihai Ardeleanu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Giju, Dimitrie Grama, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Alexandru Manafu, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu, Victor Sterom, Al. Florin Țene, Ioan Țepelea, Baki Ymeri, Raquel Weizman.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● **Culegere text:** Reta Sofronie ● **Corectură:** Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Akiane

geniul unui copil „indigo”

de Daniel Roxin

Oare câte ființe extraordinare s-au încarnat în aceste vremuri de cumpănă? Privind la trecătorii de pe stradă, la somnul majorității oamenilor, parcă nu îți vine să crezi că suntem în apropierea așa-numitei Epoci de Aur a umanității. Și totuși, din loc în loc, printre „știrile de la ora cinci”, telenovelele siropoase și manelele „conlocuitoare”, mai ajung la noi și informații despre ființe venite, parcă, dintr-un alt timp și dintr-un alt spațiu, pentru a ne umple sufletul de frumos, pentru a ne aduce mângâiere și speranță... În această categorie se înscrie și Akiane.

Geniul acestei fete a uimit milioane de oameni din întreaga lume (se pare că mai puțin la noi; informații despre ea se găsesc doar pe câteva siteuri). Ținând cont de înzestrările excepționale ale acestui copil, putem să o încadrăm, fără rezerve, în categoria „copiilor indigo”.. De asemenea, merită să intrați pe siteul ei ca să îi admirați toate picturile: www.artakiane.com.

**Acest număr apare sub însemnul luminos al zilelor de
1 și 8 martie, cea mai mare parte din cuprinsul lui fiind realizat de
către și pentru femei.**

**Urăm cu această ocazie colaboratoarelor și cititoarelor noastre
să se bucure în continuare de tot ce este mai frumos
și mai bun pe lume.**

La Mulți Ani!

Poeme de Ana Blandiana

Spre care o să mă aplec
Din talgere - vis mut sau faimă?

Între tăcere și păcat
Ce-o să aleg - cirezi sau lotuși?
O, drama de-a muri de alb
Sau moartea de-a învinge totuși...

Intoleranță

Sunt slabă, probabil. Și ochii mi-s
slabi.
Nu deosebesc culorile intermediare.
Pentru că se lasă iubită de crabi
Mi-e scârbă de mare.

Nu trec de hotarul albastru un pas
De teamă că n-o să mai știu să mă-ntorc,
Ca viermele-n mătase m-am retras
Și puritatea-n jurul meu o torc.

Vreau tonuri clare,
Vreau cuvinte clare,
Vreau mușchii vorbelor
să-i simt cu palma,
Vreau să-nțeleg ce sunt, ce sunteți,
Delimitând perfect de răs sudalma.

Vreau tonuri clare
Și culori în stare pură,
Vreau să-nțeleg, să simt, să văd,
Prefer acestei fericiri ambigue
În totul clar îngrozitorul meu prăpăd.

Vreau tonuri clare,
Vreau să spun "fără-ndoială",
Să nu mă îndoiesc
cu toate c-aș avea răgaz,
Urăsc tranziția, mi se pare trivială
Adolescența strălucind
de coșuri pe obraz.

Sunt slabă? Ochii mei sunt slabi?
Voi fi ridicolă în continuare?
Pentru că se lasă iubită de crabi,
Mi-e scârbă de mare.

Eclipsă

Renunț la milă greu ca la un viciu,
Cu milă sunt drogată de copil.
Alb înstelată de ridicol plâng
Lângă fricos, lângă învins, lângă
umil.

Îi plâng pe proști și proștii mă înving,
Surâzători sub steaua mea sterilă.
De gingășie tot mai mult mă-ntunec
Și pier de umanism și milă.

Înduioșate mâini întind să mângâi
Fiare gonind spre mine hămesite,
Și-mi pare rău că n-o să mai sărut
Și botul care mă ucide.

Nici n-am trăit spre-a
nu jigni pe nimeni,
Mi-au prins în țărână
rădăcini genunchii,
Și-mi trece viața încercând să-mi cresc
La capetele aripilor unghii.

Autopastel

De mulțumirea lumii cu mâhnire
Mi-s ochii mai uscați și
pașii mai înceți,
Și orice gest se-oprește la pornire,
Și hergheliile îmi mor
buimace pe pereți.

Oh, nechezatul lor să nu scâncească
În râsul lumii prea copilăros,
Să nu lucească prea riscanta-mi sanie
Alunecând de viață mai în jos.

Verzi herghelii născute
pe murii mei degeaba,
Degeaba peste mine
uriașele ninsori,
De mulțumirea lumii cu mâhnire
Mă refugiez în urși îngrozitori.

Dar sunt și urșii mei la fel de lași
Și mă preling cu zâmbet în prăpăd.
Când cu mâhnire
mulțumirea lumii
Din blana ursului o văd.

Sunt ursul eu,
spre mulțumirea lumii,
Și fotografia lângă urs tot eu.
Nu mușc, dar pot să mușc, nu mușc
Și mă fotografiez mereu.

Se face noapte

Din oglindă mă privea un trup firav
Cu claviatura coastelor distinctă,
Inima-apăsa pe clape grav
Și-ncerca să-apară în oglindă.

N-am văzut-o niciodată, dar știam,
Ca-ntr-un joc de-a baba-oarba,
că-i ascunsă
(Precum inima salcâmului din geam
Coșul pieptului de crengi
o face frunză).

Mă-ntrebam de unde
l-a-nvățat și dacă
E aievea cântu-i uniform,
Și ca nu cumva în somn să tacă,
Mi-era frică seara să adorm.

Știu puritatea

Știu, puritatea nu rodește,
Fecioarele nu nasc copii,
E marea lege-a maculării
Tributul pentru a trăi.

Albaștri fluturi cresc omizi,
Cresc fructe florilor în jur,
Zăpada-i albă neatinsă
Pământul cald este impur.

Neprihănit eterul doarme,
Văzduhul viu e de microbi,
Poți dacă vrei să nu te naști,
Dar dacă ești te și îngropi.

E fericit cuvântu-n gând,
Rostit, urechea îl defăimă,

Vavila Popovici

Se spune că numele Adevărului este Iubire. Adevărul are frumusețe deoarece este esența vieții pe care o trăim în iubire. Întreaga existență, ni se spune de asemenea, cu excepția omului, trăiește în adevăr. Numai omul poartă cu el minciuna, numai el poate fi uneori în afara adevărului. În clipa în care ne naștem și devenim o parte a existenței, adevărul, iubirea și frumusețea ar trebui să devină religia noastră.

Omul are nevoie de Adevărul Absolut ca etalon al vieții. Acesta e unul singur și este identificat cu Divinitatea. Se întâmplă să nu acceptăm cu toată rațiunea și inima Adevărul Absolut, din slăbiciune, neputință, încăpățănare, rigiditate. Adevărurile relative pot fi multe: diferite credințe, gânduri, opinii deduse, repetate sau confirmate prin experiența vieții. Pe parcursul vieții ne sunt date adevăruri parțiale, fragmente din Marele Adevăr sau putem avea parte de adevăruri temporale, false.

De foarte multe ori, în istoria vieții, chiar a științei, ceea ce era considerat mare adevăr într-o perioadă, s-a dovedit a fi unul fals sau incomplet. De exemplu, astronomul, cosmologul polonez Nicolaus Copernic (1473-1543) a dărâmat teoria geocentrismului pământului instituită de grecul Ptolemeu (87 d.Hr. - 165 d.Hr.), cu noua sa teorie a heliocentrismului, îmbrățișată și de italianul Galileo Galilei (1564-1642), teorie completată și dez-

Adevărul, iubirea și frumusețea

„Dacă oferi dragoste, frumusețea va crește și toate acestea pentru că dragostea este frumusețea sufletului.” Saint Augustine

voltată mai târziu de fizicieni, astronomi, matematicieni, precum germanul Johannes Kepler (1571-1630), englezul Isaac Newton (1642-1727), italianul Giordano Bruno (1548-1600), ajungându-se astfel la ideea universului nesfârșit. Galilei a dat și câteva legi pentru teoria relativității, legi care contraziceau cele afirmate de fizicienii dinaintea lui. Newton a adăugat principiului relativității câteva alte concepte, apoi a venit Albert Einstein (1879-1955) cu alte legi care completau adevărurile dinaintea lui. Teoria lui Einstein cu privire la viteza luminii care nu poate fi depășită, a devenit adevăr de necontestat. Dar, ne întrebăm pe bună dreptate, nu va veni nimeni cu un nou adevăr? Se discută de pe acum despre neutrini, particule elementare ale materiei lipsite de sarcini electrice, ce traversează în general materia fără a se opri și care par a fi mai rapizi decât lumina. Dacă teoria va fi confirmată, această limită maximă a mișcării va fi depășită, cercetătorii vor fi obligați să regândească fizica actuală, inclusiv teoria lui Einstein. Și atunci poate se va adăuga o altă teorie celei care a dăinuit o mare perioadă de timp, se va face un pas înainte, multe legi

fiind chiar infirmate? Experiența vieții ne-a demonstrat că oamenii trebuie lăsați să-și exprime părerile în urma cercetărilor, a descoperirilor făcute. De-a lungul timpului s-au făcut și greșeli: uneori știința l-a negat pe Dumnezeu – Inteligența supremă, iar Biserica a greșit prin arderea pe rug al lui Giordano Bruno sau prin condamnarea lui Galilei, acceptând după 200 de ani ideea că pământul se învâрте în jurul soarelui și nu invers. În 2008, Papa Benedict al XVI-lea, despre care se știa că în trecut scuzase condamnarea lui Galileo pentru erezie, a declarat că înțelegerea legilor naturii ar putea stimula aprecierea lucrării lui Dumnezeu.

Adevărul se relativizează uneori datorită înțelegerii diferite a oamenilor, gradului de inteligență a minții, sursele din care provin cunoștințele dobândite de fiecare dintre noi - credibile sau mai puțin credibile -, structurii ființei, sentimentelor, faptelor care ne pot apropia sau îndepărta de Adevărul Absolut. Dacă însă, Adevărul se va diversifica într-o mare măsură, omnia nire nu poate ajunge la derută? Viața ne-a demonstrat că Iisus cunoștea „Calea, Adevărul și

Viața”, sfătuindu-ne să-l urmăm fiindcă El este posesorul acestei cunoașteri, iar noi, s-a dovedit de asemenea, nu putem singuri să ne creăm o cale adevărată, o viață curată, fără a urma legile lui Dumnezeu. Creăm adevăruri relative care de cele mai multe ori ne bulversează judecățile, ori ne obosesc, ne rătăcesc. Rareori se întâmplă, ca în final, ele să ne apropie de Divinitate. Poate că Adevărul nu ne este îngăduit deocamdată a-l cunoaște întru totul, dar calea spre el ne-a fost arătată! „Calea dreptilor e ca zarea dimineții ce se mărește mereu până se face ziua mare” ne spun Pildele lui Solomon.

Fiecare poate avea Dumnezeu, adevărul, calea și viața lui proprie, dar pentru cine judecă, „adevărul nu trebuie să tremure de frig la ușă.” Mintea ne este dată, în ea stă ascunsă conștiința care evoluează în consens cu Conștiința fundamentală, trebuie doar să învățăm să o folosim. Mintea ne ajută, dar este uneori influențată, înșelată de lumea falsă în care trăim. Logica se dovedește a fi dură de cele mai multe ori, iubirea creștină însă, ne mângâie sufletele, fiindcă „nu există căldură decât în ►

► preajma lui Dumnezeu”.

Criza lumii în care trăim este în primul rând o criză morală, nu știm cu adevărat cine suntem și pe ce cale trebuie să pășim. Denigrăm suportul dăruit, fructificat de întregi generații – Biserica, despre care Brâncuși spunea că rămâne pentru totdeauna locaș al meditației, denigrăm rolul ei, acela de a-i aduna pe „fiii risipitori” și de a le arăta adevărata cale pe care aceștia trebuie să o urmeze. Petre Țuțea ne spunea că religia transformă poporul într-o masă de oameni culți. A greșit cumva? Biserica este o parte a culturii noastre, ea ne reamintește legile sfinte și nu-l lasă pe om să rămână pe treapta inferioară a degradării sale morale, ci îi dă puterea și curajul de a înainta spre desăvârșire, spre a se apropia de Adevărul Absolut - Divinitatea. Biserica ajută societății ca membrii ei să aibă o moralitate sănătoasă, o verticalitate în tot ceea ce fac. Și cine denigrează? De obicei oamenii care nu au avut de mici copii contact cu învățătura creștină în care au fost botezați sau cei care s-au lepădat de învățătura creștină ca de propriul părinte; denigrează oamenii lipsiți de trăirea sufletească a religiozității; denigrează oamenii ignoranți, care nu au cunoscut adevărata iubire a învățăturii creștine, ci au știut doar să pozeze în viață și să arunce cu gunoi în alții, vrând să-și arate superioritatea (crezută de ei!) prin invidie, defăimare, ură. Este bine să

fim cu persoane de acest tip toleranți și umani, dar cu măsură, pentru că riscăm, vorba cuiva, să ne năpădească, așa cum buienile năpădesc plantele cultivate. Dar, este știut că Biserica își deschide larg ușile pentru toți oamenii, în mod deosebit pentru cei care au apucat calea pierzaniei. Pentru că „Dumnezeu voiește ca tot omul să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”(1 Timotei 2,4). În fond are dreptul oricine să scrie, să discute decent și cu argumente, dar fără a fi intolerant și plin de ură sau lipsit de respect. A te îndoi sau a nega credința cu vehemență, este cu adevărat o dramă. Emil Cioran spunea că „practicarea îndoii este aducătoare de slăbiciune și boală”.

Speranța ne face să credem că încetul cu încetul vom ști cine suntem, de unde am venit, încotro ne ducem, că ne vom trezi în altă lume, cea a spiritualității adevărate și nu mimate, sau renegate. Fără acest drum, fără această sete de spiritualitate, viața ne va fi într-o continuă criză și criza duce la frământări care nu sfârșesc bine.

Trebuie să fim convinși că există Adevăr Absolut, după matematica creierii acestui univers și că el există indiferent de credința sau părerea noastră. Galileo Galilei afirma cu convingere că legile naturii sunt matematice. Suntem departe încă de descoperirea tuturor secretelor universului, adevărului și nu este oare util ca omul să aibă un reper bine stabilit în des-

fășurarea activității sale? Să nu scăpăm din vedere că rătăcirea înseamnă pierdere din timpul atât de scurt al vieții care ne-a fost dăruită și rătăcind, pierdem ceva ce va fi cu greu recuperat mai târziu.

Adevărul este propovăduit de religie alături de Iubire, căreia i se atribuie o natură divină. Iubirea este un dar prețios. Dacă o pierdem, viața nu mai are nici un sens. Filozoful german Johann Gottlieb Fichte (1762-1814) părintele idealismului german, cel care a dat întâietate ideilor, spiritului, conștiinței, gândirii, în timp ce materia a trecut-o în planul al doilea, spunea că „Iubirea care este cu adevărat iubire și nu numai un trecător capriciu, nu se oprește pe ce este merit pieirii, ci se deșteaptă, se aprinde, sălășluiește numai în ceea ce este veșnic”. Vorbind despre idealismul lui Fichte, dr. Vasile Chira de la Universitatea de teologie din Sibiu, subliniază: „Omul și lumea sunt centrate în Dumnezeu. Datoria morală este vocea divinității, iar indiciul că suntem în armonie cu scopurile divine este iubirea. Menirea omului în lume nu se poate întemeia decât pe existența unei ordini morale care să-l apropie treptat de perfecțiune”.

Căutând iubirea, îl căutam inconștient pe Dumnezeu. Când iubim simțim ceva deosebit, o lumină în suflet, o împlinire, o stare de fericire. Căutăm iubirea toată viața, avem nevoie de ea, nu putem fi absolviți de iubire. Dar nu numai noi oamenii, ci și întreaga natură din jurul nostru; toți

și toate sunt în căutarea iubirii. Tot ceea ce este în lumea aceasta tânjește după iubire. Căutăm nu numai acea euforie a simțurilor, ci în primul rând iubirea sufletească. Iubirea ne leagă sufletele, ne ferește! Cine a simțit că este părăsit, că iubirea ființei dragi a dispărut, măcar și pentru puțin timp, a putut realiza golul creat în sufletul său și a putut înțelege de ce Marin Preda și-a încheiat romanul Cel mai iubit dintre pământeni folosind cuvintele „Dacă dragoste nu e, nimic nu e!” În Biblie se specifică: „Chiar dacă aș vorbi în limbi omenești și îngerești, și n-aș avea dragoste, sunt o aramă sunătoare sau un chimval zăngănitor. Și chiar dacă aș avea darul prorociei și aș cunoaște toate tainele și toată știința; chiar dacă aș avea toată credința, așa încât să mut și munții, și n-aș avea dragoste, nu sunt nimic. Și chiar dacă mi-aș împărți toată averea pentru hrana săracilor, chiar dacă mi-aș da trupul să fie ars, și n-aș avea dragoste, nu-mi folosește la nimic...” (1 Corinteni 13)

Grădina inimii trebuie cultivată cu Adevăr, Iubire și Frumusețe. Ni se întâmplă să închidem ochii și să gândim la ceva frumos... Apoi deschidem ochii, frumusețea gândurilor reflectată în ochi pleacă și ajunge în sufletele altor ființe.... „Frumusețea este promisiunea fericirii” scria Stendhal. Ea dă strălucire iubirii, adevărului.

Dacă vom folosi mai mult de inima decât de cântarul minții, vor intra cu ușurință și Adevărul și Iubirea și Frumusețea.

Ritualuri de trecere

Melania Cuc

Cultura Tradițională Imaterială Românească din Bistrița Năsăud, volumul I, cu subtitlul de referință RITURILE DE TRECERE, actul nostru secret de identitate europeană

Cartea semnată de Vasile V. Filip și Menut Maximinian, a apărut recent la Editura EIKON din Cluj Napoca. Este un regal editorial, fiind un eșantion de frumusețe spirituală rurală cu valențe din sfera artei culte și a literaturii de bună calitate. Beneficiind de o grafică rafinată, de bun gust care este în simetrie perfectă cu conținutul celor aproape 500 de pagini, însoțită și de un CD cu imagini și piese muzicale, care o îmbogățește în informație, lucrarea este modernă, surprinde și te îndeamnă la o clipă de reflecție. Ca într-o rugăciune.

Am citit, de-a lungul

vremii destule cărți de etnografie și folclor, unele chiar volume impresionanate prin transendența pe care o făceau cu lumea care a fost și cea care este, dar, recunosc că, nici una dintre aceste lecturi nu a avut darul de a mă emoționa precum cartea de față. Este ca o oglindă în care fiecare dintre noi, viețuitorii acestei zone mirifice, ne regăsim ca într-un act de stare civilă.

Faptele decupate din amintirea bătrânilor din satul contemporan, obiceiurile care leagă ca un fir de argint etapele și vârstele Omului, de la leagăn până la groapă, sunt detalii vii ale unui monument editorial de valoare, sigur, europeană. Noi, generațiile care încă mai avem o legătură prin rudele în viață, sau prin crucile din țințirime, cu ceea ce a mai rămas autentic din tradiția de odinioară, sătească. Etnologii Vasile V. Filip și M. Maximinian au executat un exercițiu de restituire a unor valori colosale și care, nedescoperite la timp, ar fi riscat să se piardă. Profesioniști și mănuitori de

condei de mare clasă, autorii nu s-au rezumat să compileze teze și teorii, să mixeze imagini și momente pe care le-ar fi putut găsi, poate, și în arhive și biblioteci. Au colindat satele din județ, au zăbovit în casele ultimilor țărani autentici (zic: țărani! pentru că de, în curând îi vom numi: fermieri). Cu discerământ și vocație de căutători de comori care nu fac referință la aur sau nestemate, comori mult mai prețioase pentru noi, cei doi ne-au mai dat un motiv să fim mândri că suntem români.

Vasile V. Filip și Menut Maximinian ne-au arătat că există o libertate spirituală, ne-au reamintit că aveam rădăcini, că avem un rol al nostru pe acest pământ. Științific lucrat, cu argument bibliografic bine selectat și așezat în oglindă cu realitatea palpabilă a satului actual, sau a celui doar din amintiri, autorii au pornit traviul facerii cărții de la punctul Zero, din secunda în care ne întrebăm cu toții : De unde vin copiii? Ca veritabili antropologi, etnologi de profesie, au atins mai toate etapele care leagă viața de moarte. Au prins și subiecte tabu, dar și altele în care vizualul și rolul colectiv sunt decisive pentru o civilizație așezată, agrară, cum a fost a noastră. Satul care demult a suit la Cer, generațiile de moși și strămoși sunt evocate pertinent, prin stilul pregnant științific al logოსului.

Nimic nu este de prios în pagina scrisă și nici în paginile care sunt îmbogățite cu fotografii de demult. Chipuri de țărani trecuți de acum în stele, ne privesc și da, noi îi recunoaștem că ei sunt cei care ne-au păstrat curat acest loc. Frumos este și discursul autorilor, meșteșugit și chiar cu strop de miere poetică uneori. În talgerul celălalt au păstrat măsura lucrării bine făcute, au respectat tehnica impusă științific și datorită forței constructive pe ansamblu, cartea acesta este un Document. Va trebui să-și găsească un loc al său în marile biblioteci din Europa.

Într-o lume sufocată de frivolități de tot felul când personalități notorii mai scriu și lucrări făcând „copy-paste” - iată că doi bistrițeni cu har de la Dumnezeu și foarte harnici, profesioniști în materie, au trudit sisific și ne demonstrează că sunt autentici. Felicitări autorilor și așteptăm ca cei în măsură, să facă diligențele necesare pentru ca această carte esențială pentru cercetarea culturii imateriale din județul nostru, să ajungă acolo unde îi este locul.

Poeme de Petruța Șerban

FĂRĂ TITLU

îmi spun unii
că ar fi bine
să rîd mai mult
că uite ce minunat sunet
scoate bucuria mea
cum penetrează ea ano-
timpuri
și oase
și iubiri
îmi spun unii
că ar trebui să mă las
de potrivit cuvinte
că asta nu e meserie
„bucură-te dragă dacă
reușești
să faci din firul ăsta de
iarbă
o capodoperă fără titlu
dar mai bine
caută-ți un rai stabil
ia trei haine cu tine
vreo două mirări
și taci că se aude toamna
peste tot”
nu pot să-i ascult

PASTILA DE SUFLET

bărbatul de la masa
de alături
își înghite sufletul
cu un pahar de vin
bărbatul de la masa mea
luminează trist
prin fumul de țigară
mă strînge tare
sub piele
știe că împărțim
aceiași grupă de sînge
și-același destin

„ia iubito un paracetamol
și menta asta din pahar
rămîi vie
întoarce brazde în mine
și stropește-mă
cu apele tale
pînă la primăvară
atunci îți voi răsări”

IT'S A DEAL

ziua asta
cu toate ale noastre
pe care le avem
ți-o vînd ție
la prețul pe care
l-am stabilit atunci
it's a deal
și e-n original
o zi
în copertă de plastic
e a ta acum
n-o să uiți
cum ți-am deschis
toate ascunzișurile
doar cu un singur
cutremurat de puls

ALTFEL DE BOALĂ

căderea toamnei
prin frunze
e ca o boală
de care nu pot
să mă vindec
așa cum nu pot
să mă vindec
de tîmpla asta
arzînd
pe obrazul meu
sau de mine
cea care
căuta Ora
în întunericul din șifonier
și fuma prima țigară
în magazia
de la capătul Lumii

POEM DE INIMĂ VERDE

i-am spus
într-o dimineață:
nu mai vreau
să tot vreau
verdele ăsta
nestingherit de anotimpuri
în care mă aduci
doar ca să mă lași pămînt
rădăcinilor tale
de atunci
metronom clandestin
inima îmi numără
popasurile rămase
pînă la apus

ON LINE

schweppes
cu gheață și lămîie
cafea
ești on line și azi
se inițiază conexiuni
de care nu vrei să știi
zici tu
„ai grijă la podea
e udă
au alunecat pe ea deja
atîtea ploi”
îmi șoptești
iar eu mă aștern
peste tine
ca o copertină
peste norul de fum

ULTIMA APOCALIPSĂ

și de va veni ziua aceea
în care Sfîntul
nu va recunoaște
lumina lui
rodită-n mine
atunci
Cerul va fi scuipat în ochi
Marea se va-neca în ea
Pămîntul va fi călcat de
nori
iar eu voi trage draperiile

LA DRUM

liniștea cu care soarele
topește asfaltul

nu e și liniștea mea
va trebui să scoatem sabia
și să ne tăiem împletirea
eu oricum
voi pleca la drum
cu sufletul
pe două cărări
și tălpile
întoarse pe dos

JOGGING LA MAL

pe fața cu soare a lacului
se face poezie frumoasă
se vîslește
se face jogging
și se joacă tenis
se mai unduiește
cîte-o lacrimă sub ochi
se mai adapă din tine
cîte-o amintire frumoasă
sau mai tresare dureros
tulpina aia verde
care-și trăiește ramurile
prin venele tale
și de care tu nu știi
pe cealaltă parte
privește din trup străin
în agonie
Viața

BLONDĂ ȘI NEAGRĂ

a venit Moartea
într-o sîmbătă seară
și a zis
„salut frumoaso,
te mai las o vreme pe aici
dar mai tîrziu va trebui
să te împrietenesci cu
mine!”
întîi m-a certat
că mi-am săpat pe lumină
drumul către întuneric
și că te-am lăsat să treci
de prea multe ori
prin mine
„a fugit ca un evadat
dintr-un lagăr de scrum
ești blondă și neagră
ca berea
amară...
fugi și mai pune
și tu de-o viață
pînă mă întorc...”

**Maria-Luminița
Rollé**

Punct de vedere:

Istoria adevărată a descendenței noastre

În Europa de Vest nu se cunoaște istoria României și cei care o vizitează acum văd sărăcia materială de astăzi, și nicidecum milenara ei bogăție culturală și spirituală. În plus, propaganda maghiară din SUA se bazează pe milioanele de dolari ale D-lui Soros, care finanțează edituri și opinii la București, în timp ce în Elveția am auzit de la un doctor în istorie (la Geneva, în iunie 1999) că Transilvania a apărut în secolul XIII și de la un ambasador francez în România (la Lausanne, în noiembrie 1998) că poporul român a dispărut timp de 1000 de ani ca să reapară, ca prin miracol, în secolul XIV!

Cu toate acestea, nimeni nu menționează că cea mai veche scriere din Europa a fost atestată arheologic în 1961, tot în Transilvania, în satul Tărtăria, pe râul Someș, în județul Albă, de către Profesorul Nicolae Vlassa, de la Universitatea din Cluj. În afară de România, Tăblițele de la Tărtăria, datate 4.700 î.e.n., au făcut ocolul lumii anglo-saxone (Colin Renfrew, Marija Gimbutas) și au creat dezbateri aprinse pe tot globul. Deși românii știau să scrie acum 7000 de ani, acest detaliu esențial nu este nici în ziua de azi, după mai mult de 40 de ani, cunoscut publicului românesc și nu apare în manualele de istorie.

Ce ne spun specialiștii din România? În 1998 s-a publicat «Istoria României» (Editura Enciclopedică, București) de către un colectiv academic sub conducerea unei «autorități în materie», Prof. dr. Mihai Bărbulescu, culmea culmilor, de la aceeași Universitate (din Cluj), care nu spune că Profesorul Vlassa a descoperit Tăblițele. La pagina 15 a acestui impresionant volum, Tăblițele de la Tărtăria sunt menționate cu semnul întrebării într-o foarte scurtă frază, fără nici un comentariu: «Într-o groapă de cult de la Tărtăria, s-au găsit (...) trei tablete de lut acoperite cu semne incizate (scriere?), cu analogii în Mesopotamia.»

Dar Dl. Bărbulescu nu-și aduce aminte oare că scrierea proto-sumeriană apare cu 1000 de ani mai târziu și că cea cicladică, proto-greacă,

după 3000 de ani? El a uitat că metalurgia în Europa apare tot în Transilvania, în jur de 3500 î.e.n.? Că tracii sunt primul mare popor indo-european care intră în Europa tot în jur de 3500 î.e.n., cu mai mult de două milenii înainte ca celții, etruscii, romanii, germanii, sau slavii să apară pe harta Europei? Și că tracii ocupau tot teritoriul între Munții Ural și Tatra de la est la vest și de la Marea Baltică la Dunăre și Marea Neagră de la nord la sud?

De asemenea, și în același context, nici un specialist în istoria României nu atrage atenția asupra altui „detaliu” primordial, și anume că limba traco-dacică este cu mii de ani anterioară latinei (care apare abia în secolul VI î.e.n.) și că, în consecință, limba română nu se trage din latină, pentru că, deși din aceeași familie, există is-

toric înaintea latinei, deci este o limbă proto-latină. Latină se formează din etruscă și greacă, care, deși amândouă indo-europene, sunt scrise cu un alfabet fenician, răspândit în lumea mediterană a epocii. În plus, etruscii ei înșiși erau o branșă a celților, coborâți în sudul Alpilor în jur de 1200 î.e.n. La rândul lor, celții erau o branșă a tracilor care migrau spre vestul Europei, și erau numiți ca atare, adică traco-iliri până în secolul VI î.e.n., când se deplasează din Noricum (Austria) spre Alpii elvețieni, unde se numesc helveți. Atâtea detalii ignorate despre originea, continuitatea, și însăși existența popoului român dau de gândit. Cine schimbă și interpretează istoria României?

În mozaicul de limbi și popoare de pe harta Europei, singurii care au o continuitate de 9000 de ani pe același teritoriu, și o scriere de 7000 de ani, sunt românii de azi. Transilvania nu a fost maghiară și nici nu putea fi când strămoșii maghiarilor de azi locuiau în nordul Mongoliei, sursă turco-finică nu numai a ungarilor, dar și a bulgarilor (care năvălesc în România și în teritoriile Bizantine din sudul Dunării în secolul VI), a turcilor și a finlandezilor din zilele noastre. Hunii pătrund în Europa până la Paris, Roma și Constantinople sub Atila în secolul V, dar se retrag spre Ural până în secolul IX, ►

▶ când năvălesc din nou în Panonia, teritoriu ocupat la acea dată de daci liberi (80%) amestecați cu slavi (20%).

Poporul și limba dacă sunt deci cu mult mai vechi decât poporul roman și limba latină, dar cele două limbi erau foarte asemănătoare, și de aceea asimilarea s-a făcut atât de repede, în câteva secole. Ovidiu, poet roman exilat la Tomis pe malul Mării Negre, nu numai că a învățat dacă imediat, dar în șase luni scria deja versuri în limba lui Zalmoxis! Invadarea Daciei, de fapt a unui coridor spre Munții Apuseni, a avut ca scop precis cele 14 care cu aur pe care Împăratul Traian (de origine iberică) le-a dus la Roma ca să refacă tezaurul golit al Imperiului. Peste mai mult de 1000 de ani, după căderea Constantinopolului sub turci în 1453, tributul plătit sultanilor otomani va fi tot în aur, în formă de „țechini”. Și tot în aur se plătesc în ziua de astăzi anumite interese în România, după ce tezaurul național de 80 tone-aur a fost vândut de Ceaușescu la licitație în Zürich și cumpărat de Banca Angliei.

Cele 14, nu care romane ci milioane de români din afara României înțeleg și simt acum, mai bine ca niciodată, sensul versurilor transilvane „Munții noștri aur poartă, Noi cerșim din poartă-n poartă!”

În aceeași ordine de idei, Imperiul Bizantin,

care a durat mai mult de 1.000 de ani (330-1453), în timp ce Europa de Vest dormea sub jugul Bisericii Romane și a analfabetismului, este complet necunoscut pe aceste meleaguri. Cultură și civilizația europeană și-au mutat centrul de la Roma la Constantinopole în 330, când Bizanțul devine capitala Imperiului Roman. Deși se studiază istoria și limba Greciei antice, Imperiul Bizantin este nu numai complet ignorat în istoria Europei, dar chiar considerat „barbar” și „incult”. Nici un istoric elvețian nu a fost capabil să-mi dea un singur nume de scriitor Bizantin, nici măcar Ana Comnena!

Nimeni nu cunoaște aici cultura și civilizația Bizantină, religia ortodoxă („ortodox” este în limbile occidentale un termen peiorativ), și cu atât mai puțin istoria și tradiția română. Faptul, esențial, că analfabetismul nu exista în Bizanț, dar exista în Europa de Vest în aceeași perioadă este și mai necunoscut. Academiiile „păgâne” (socratice, pitagorice, orfice, druidice, etc.) au fost toate închise în secolul VI, iar când în cele din urmă universitățile au început să apară în Occident în secolul XIII (Oxford, Cambridge, Padova) ele erau controlate de Biserica Romană și studiau teologia. Numai călugării și clericii știau carte, se îmbogățeau prin exproprierea de pământuri în favoarea mănăstirilor, și luau

puterea în toate țările vestice, prin misionarism și prozelitism la început (prin teroare și Inchiziție mai târziu), până în secolul XI, când ultimul ținut liber, al vikingilor din Scandinavia, cade sub puterea Romei Papale.

Renașterea italiană apare ca o consecință clară și directă a căderii Constantinopolului (1453), cu emigrarea în masă a savanților Bizantini către Italia. De exemplu, numai Cosimo de Medici primește 5000 de savanți exilați din Bizanț într-un singur an la Florența, acolo unde în curând vor scrie Petrarca, Dante și Boccaccio, și unde vor picta Michelangelo și Leonardo da Vinci. Între timp, cultura Bizantină este păstrată și cultivată în țările Române (de exemplu la Putna), care nu numai că își păstrează autonomia față de Imperiul Otoman, plătind-o în aur – ca de obicei –, dar voievozii români trimit anual aur în Grecia pentru a susține mănăstirile ortodoxe (de exemplu la Muntele Athos).

În Occident, o scurtă istorie a României apare în 1943, scrisă de Mircea Eliade în engleză la Lisabona și publicată la Madrid („The Romanians, a Concise History”, Stylos, Madrid, 1943), și republicată peste alți 50 de ani în România („The Romanians, a Concise History”, Roza Vânturilor, București, 1992). În timp ce prima istorie serioasă a Bizanțului apare, tot în engleză, de

abia în 1988 (Lord John Julius Norwich, „A Short History of Byzantium”, Penguin Books, London, 1988, 1991, 1995, 1997). Cu toată bunăvoința lui de a reabilita „misterioasă” istorie a uitatului Imperiu Bizantin, din nefericire nici măcar Lord John Julius, de la Universitatea din Oxford, n-a avut acces la texte Bizantine, pentru simplul motiv că nu știe greacă, nici veche nici nouă.

În final, se pune întrebarea de ce nouă milenii, atestate arheologic, de civilizație neîntreruptă pe teritoriul României sunt ignorate nu numai în Europa de Vest dar și în România? Cu ce se ocupă istoricii români? Și reprezentanții României peste hotare? Cine promovează cultura milenară a României? Dacă dentiștii, și nu profesorii de română, vor să facă școli în română la Geneva, să nu ne mirăm dacă profesorii vor deschide în curând cabinete dentare în același oraș.

În 1996, când am fost la București pentru a face cercetări în mitologia tracică la Academia Română, spre uimirea mea, mi s-a pus întrebarea de ce mă interesează tracii și dacii, când acesta era subiectul de predilecție a lui Ceaușescu, fapt pentru care subiectul trebuie acum total ignorat. La rândul meu, mă întreb ce contează 50 de ani de comunism în comparație cu cele 9 milenii de istorie românească?

Mircea Cotârță

Camelia Ioniță sau Eterna ispită a iubirii

Erosul este ispita ineluctabilă, filtrată liric de eul ce percepe liric căderea în plăcutul abis al eroticului exprimat metaforic. În poezia Camelliei Ioniță, eroticul este un fatum redundant ce transgresează limitele plăcerii, devenind o suferință a sufletului, sublimă prin latura abisală a trăirii sentimentului. Valoarea adverbială a cuvântului “doar” trasează semnificația apriorică a destinului imuabil: “doar tu o să mă poți iubi cu gelozia firelor de iarbă” (“tu o să mă iubești”). Există în poemul de deschidere a ciclului poematic “Lumina interzisă” din volumul “Din anotimpul hulubăriei”, un sentiment acut al predestinării, concretizat în ipostazele metaforice ale concretului erotic ce îmbină magistral faptualul inevitabil cu starea de suflet a provizoriei așteptări. Imaginile metaforice ale poemului transpun plastic la nivel de imaginației patima trăirii sentimentului de iubire în game sufletești ce oscilează în limitele extreme ale fericirii ce brusc poate alterna cu suferința așteptării.

Există în poezia Camelliei Ioniță un sentiment inefabil, plăcut al așteptării ca o promisiune blândă a împlinirii ca redă senzualitatea plăcerii de a fi, de a exista prin intermediul stării erotice. Ceea ce devine splendid în versurile sale este sugerarea unui iubit, o imagine încă es-

tompătă a celui așteptat dincolo de infinitul sentimentelor. Putem spune că este sugestia așteptării iubitului ce corespunde unui ideal propriu, un iubit ispiti prin intermediul promisiunilor ce devin la rîndul lor o radiografie a sufletului poetei, chiar a ființei sale metamorfozată în trăiri de suflet: “pentru tine i-am jurat lui Dumnezeu/ și-am făcut un pact semnat cu macii tăi,/ pentru tine-am strîns cu grijă-n decolteu/ fluturi, greieri, trei bujori și două văi” (pentru tine). Asumarea sentimentului de iubire, sinceritatea sa dezarmantă se face prin dialogul cu divinitatea și cu natura însăși, într-o stare suflească de contopire totală ce transgresează temporalitate teluricului.

Dar starea de eros se metamorfozează într-un thanatos de o clipă, de un minut, ceea ce sugerează puternica trăire lirică a unei provizorii părăsiri a celei ce iubește. Starea de dorință a dezagregării fizice este provocată de intensitatea insuportabilă a dorului, a așteptării celui iubit chiar dacă acesta este în ultima instanță o proiecție idealizată. Proiecția iubitului devine astfel îngemănarea dintre teluric și inefabil, iar sinuciderea, modalitatea

de a accede la gestul simbolic al sărutului: “m-am sinucis azi pentru-o singură clipă,/ cînd dorul a fost o cruce prea grea/ și am simțit în valea fluturi, risipă,/ căzută, prea veșnic, peste geana mea// m-am sinucis azi pentru-un singur minut,/ cînd, ce m-aș face fără zăre, am întrebat, m-am sinucis pentru un nou început/ te vreau și înger și bărbat// (...) m-am sinucis doar ca să pot să te sărut,/ în vijeliile de ger și de lumină” (“m-am sinucis azi pentru-o singură clipă”). Avem în această poezie intensitatea romantică a iubirii care devine o golgotă personală, insuportabilă. Extrovertirea iubirii se metamorfozează spiritual și sufletește într-o sublimă contopire a vârtejului de ger și de lumină ce acaparează tot ce înseamnă viață, menținînd-o la limita dintre devenirea prin neființare și devenirea prin ființare. Astfel, intensitatea iubirii ajunge la acel prag al echilibrului dintre distrugerea de sine și reînviere, ceea ce permite atingerea stării nirvanice prin erosul decantat de orice trăire gregară.

Mistica iubirii

Acest inefabil sentiment al iubirii capătă la Camelia Ioniță și valențe mistice, ajungîndu-se la un prag al trăirii ce con-

feră sufletului valoarea eterică a infinitului. Această stare denotă nu doar intensitatea sentimentului, dar și o furie subjugatoare, o dorință ce devine o imuabilă stare ce sintetizează unicitatea de veacuri a unui sentiment sublim, reîntropat prin cuvîntul sacralizat, exprimat liric de către poeta ce sublimează trăirea infernală: “am ieșit din creierul pămîntului către afară,/ am lăsat întunericul plata atingerilor,/ să te pot iubi prin luminare, foc și ceară/ eu am plătit călătoria în icoane, îngerilor // te iubesc cu frica tainei de fecioară îmbătată,/ te iubesc ca pe-un imperiu de cătină/ te iubesc o dată și-nc-o dată/ te iubesc cu prețul de imperiu și lumină // (...) și dacă nimeni pînă acum nu ți-a mai spus,/ cîta iubire meriți tu, pe-obrazul stînd îți scrijelesc, nici Dumnezeu nu ar permite (atîta), cît să fie de ajuns” (“te iubesc cu preț de moarte și lumină”).

Există în poezia Camelliei Ioniță o extraordinară stare de abandonare de sine prin intermediul sentimen-

Șoapte și ploi

Danaela

Ploaia destramă seninul învelindu-mă în armonii.. Le las să curgă alene, alunecări de patimă. Ador să privesc seninul care-mi strivește trupul în sărutul prelung cu care se strecoară în viul din sufletul meu.

Adorarea din mine cheamă freamătul ne-

născut, cel de dincolo de stele. Fior de flacără rece e în adâncul picului pe ploaie. Gândul în care mă las cuprinsă de atâtea ori.

Palmele mele răs-

toarnă sărutul, mângâindu-ți fruntea arsă de hoinare umbre. Limpezirea din azur transformă totul într-o tandră, veșnică mângâiere.

Tălpile vor să simtă freamătul din adâncul haosului. Doar dansul, desprinderea lină a bucuriei din inima iubirii mă poate transforma în fulgerul cu care să cuprind totul, fără a mă lăsa înlănțuită de nimic.

Linii care se topesc în aer... Dezmierd un gând, o amintire a ploilor.

M-am amestecat în

miile de ploi care au căutat un căuș pentru a fi setea astâmpărând văpaia din graiul trupurilor în care se naștea arderea dorului. Căușul însă a băut setea din înalturi, lăsând trupurile într-o însetare aidoma morții. Uitarea din clipe a zburat dinlăuntrul ochilor, dincolo de ei, lăsând un deșert în a cărui umbră mulți se pierd.

Rămân până la sfârșitul timpurilor, grai din ploaie- o imensă simfonie a iubirii, șoaptă chemată doar în adorare.

► tului de iubie ce atinge atât culmi, cât și abisuri, trăire ce conferă unicitate creației sale. Este extraordinară trecerea lirică de la iubirea pămîntească la cea divină, teluric, ca trăire a eul redescoperit, fiind etapa ce intermediează trăirea intensă de celestitate. Practic, poeta se află permanent într-o sare ce oscilează între iubirea profană și cea sacră: "eu am trecut cu tine dincolo de trup/ sfârșit schituri, sfârșit mănăstiri,/ pecetele tace de maci negri și sărut,/ sunt rămase-n lume cotropiri // eu am trecut din lume, în lumina ta/ pe aripa cocorilor de bujori tîrziu,/ trăiesc cu tine în milenii pe o stea/ și timpul, curge desfrînat, în frenezii// eu am trecut cu tine dincolo de lume,/ prohod de preoți ne slăvesc în liturghii, / ne mușcă păcatul flămînd din prescură,/ ne gustă ascetic venirea-

n copii // eu am trecut cu tine peste limpezime/ și port în spinare, cea mai dulce cruce/ insomnia vieții spălată de cruzime/ pe brațul tău cu psalmi nesciși mă duce" ("eu am trecut cu tine dincolo de trup"). În poezia Cameliei Ioniță avem acea sublimă înălțare către angelicul stării de iubire, avem, tot prin starea de iubire, ca sentiment, dezagregarea trupului, metamorfozarea sa doar în sufletul sublim, avem sentimentul iubirii ajuns la nivelul inefabil de incantație, toate aceste conferind unicitate poeziei sale. Mai mult chiar, poeta recunoaște că poezii, pentru a se desprinde de tot ce-nseamnă teluric, de tot ce înseamnă neființă, au încheiat un sublim pact cu Divinitatea Supremă, astfel încît ei înșiși devin o parte a eternității infinite.

Scrisoare mamei

**George Nicolae
Stroia**

Îți închin
aceste rânduri,
ca să îți spun
cât de mult
contezi pentru mine.

Ești soarele meu,
lumina ochilor mei;
fără tine viața
nu are sens;
ești macazul
care mă îndreaptă
mereu pe calea
cea bună,
pe șinele magice
ale gândurilor
și sentimentelor bune,
ferindu-mă
de obstacole
de care m-aș putea lovi
și pierde în neant.

Tu ești universul meu
trecut,
prezent
și viitor,
tu ești scopul
și finalitatea.

Nu-mi pot
imagina viața fără tine.
Îmi aduc aminte
de fiecare greșeală
a mea,
pe care o regret acum,
dar, dacă nu ai fi
fost tu,
să mă mustri blând,
ceva mai rău
se putea întâmpla.

Ești cheia gândurilor
și imaginației mele,
ești cheia creativității,
de la tine
pornește totul,
prin tine
se sfârșește totul.

Ești albastrul cerului;
când plîngi,
plînge și el,
dar cel mai mult
îmi plînge sufletul.

Multe aș mai avea
să-ți spun,
roade ale pomului
imaginației,
dar nu pot,
căci trebuie
să cultiv cuvinte.

Mamă, Te iubesc mult!

Elena Buică

Cartea scriitoarei Milena Munteanu, „Departe de țara cu dor”, este așa cum însăși autoarea o prezintă în prefață: „un jurnal al descoperirii lumii, departe de casă... o culegere de impresii personale, subiective, cele mai multe de călătorie, surprinzând reflectarea noastră în oglinzi de lumi străine”. Sunt impresii pe care le-a pus într-o alternativă continuă cu România - țara cu dor, subliniere făcută chiar în titlu. Cartea e structurată pe capitole cu subcapitole scurte, având titluri din care desprindem prezența țării natale, oriunde s-ar afla autoarea: „Madrid și București”, „Granada și Săliștea”, „Algarve și Eminescu”... „Bănuiesc, subliniază Milena Munteanu, că fiecare dintre noi a pus o ancoră undeva, fiecare are un loc esențial, de reper, un loc pe care-l poartă în suflet, oriunde s-ar afla. Despre mine știu că oriunde aș fi făcut umbră pământului, tot acasă am rămas, gravitând în jurul stâlpului casei”.

Prezentările sunt adeseori concise, făcute în timpul trecerilor pe timp scurt. Cel mai adesea glisează, trecând pe re-

Milena Munteanu „Departe de țara cu dor”

pede-înainte, reținând imagini luate ca din zbor, nu în tihna unei vacanțe în care totul să se deruleze pe îndelete. Important este că surprinde esențialul cu scânteieri ale imaginilor văzute nu numai cu ochii, ci și cu sufletul, trăind fragmente de viață refăcute ca din cioburile cu care se încheagă întregul. Din câteva creionări reface imagini care îți crează inefabila iluzie a eternității, asemenea unui abur prin care poți zări veșnicia.

Nu de puține ori, însemnările sale au trezit în mine nostalgia duminicilor în care urmăream la TV emisiunea lui Aristide Buhoiu, „Drumuri europene”. Lectura acestui volum mi-a amintit cum îmi sărea inima în sus de bucurie când auzeam melodia lui Jeff Wayne, „War of the worlds a Eve of the War”, care anunța emisiunea și însoțea reportajele despre locurile care, pe-atunci, nu puteam visa să le vedem vreodată.

Însemnările scriitoarei Milena Munteanu te cuceresc de la bun început prin felul în care știe să descopere partea de poezie a locurilor, să citească evenimentele care refac istoria unor popoare, trecutul glorios al unor localități, poveștile unor clădiri țesute și păstrate în tainițele timpului, căci autoarea stră-

bate locurile făcând cunoștință cu lumea prin senzații, imagini și idei. Ducându-și existența într-un mediu cultural exact, Milena Munteanu știe să stăpânească exuberanța în fața imaginilor locurilor vizitate, poate să-și tempereze emoția prin meditație, prin căutări, prin introspecție, prin sondări spirituale.

Totul pare supragheat de duhul analitic. Însemnările sale au la bază o documentare riguroasă, dar nu încarcă textul cu date care să te trimită cu gândul la reclame turistice, nu sunt lipsite de căldură și înțelegere umană, nu sunt impersonale, se reflectă și pe sine în oglinzile textului. Adeseori ne amintește sau ne sugerează că vizita făcută în diverse locuri este o reîncărcare sufletească, ca de exemplu, atracția pentru vizitarea mănăstirilor care îi crează sentimentul că într-o altă viață s-ar fi putut să fi fost călugăriță sau călugăr.

Este cuceritoare mintea sa iscoditoare căutând ineditul căci: „... informația nedistilată, nerafinată își poate avea farmecul ei. Am ajuns să descopăr poezia în locurile unde realitățile zilnice nu păreau, la prima vedere, deloc poetice. M-am bucurat să descopăr spectacolul lumii și în starea lui primară, nepurificată. Mai important,

am folosit prilejul călătoriilor ca să reflectez asupra noastră în termeni relativi, prin filtrele străinătății avute la îndemână”.

Sunt încărcate de lumină și căldură, bine temperate, trimiterile la relația frumoasă cu familia. Despre meritele soțului Marin, profesor universitar, care a determinat în bună măsură călătoriile în marile orașe ale lumii cu ocazia participării la diverse evenimente, conferințe, amintește discret iar despre copilul lor, Alexandru, vorbește prin prisma părintelui care observă și subliniază participarea acestuia la ceea ce vede, surprinzând reacția lui la noile descoperiri.

Cultura aleasă a autoarei îi crează un bun prilej de a se mișca simplu și firesc în lumea cuvintelor, pe care le stăpânește bine, le mănuieste cu ușurință, într-o exprimare cursivă în care temperanța este la ea acasă, esențialul ți se prezintă într-un mănunchi bine legat, subtilitatea îți aduce bucuria ascunsă a semnificațiilor și în același timp, această lume a cuvintelor este creatoare de alese frumuseți.

În partea a doua a volumului, lumea „țării cu dor”, în care autoarea, prezentând oamenii și locurile natale, familia și climatul în care a trăit bucuriile simple ale copilăriei în satul buncii, Săliștea din Mărginimea Sibiului, crează pagini de antolo-

Gabriela Gențiana Groza Haiku

(I) Zbor de pescăruși-
în amurg pe faleză
nici urme de pași

Cules de gutui-
primul an fără mama
plecată de-aici

Lungi șiruri de ciori

tăind cale prin burniță
zboară niciunde

Leandru buncii-
lumina fulgerului
foarte aproape

După furtună
printre crinii în floare
singur motanul

Miez de Cireșar-
pe turla bisericii
poposind îngeri

Cântec de greier
captiv într-o lacrimă-
taina unei nopți

(II) O crizantemă

în cerdacul verii
vestește toamna

Bruma toamnei pictează
pe ram de migdal
soare auriu

Parfum de gutui-
pe drum alaiul
cu mirii în frunte

Păianjeni târzii
șes vălul toamnei
în bolta de viță

Ciorchini de struguri
zemuiesc printre frunze-
vrăjile toamnei

Marea Nordului-

creasta valului
răsturnată-n adâncuri

Fire de iarbă
în furca țaranului-
îndată și toamna

► gie. E lesne de în-
teles de ce nu m-
am putut dezlipi
de acele pagini și le-am
citit, revenind de mai
multe ori cu plăcerea pe
care o ai când ți-e sete și
ai dat de apa bună, și bei
de parcă nu te mai sa-
turi, cu o satisfacție care
te trimite, parcă, pe o
altă lume. Cu cât te
afunzi în lectură, cu atât
mai pe deplin te simți in-
tegrat în familia și ne-
amurile venite în vizită,
"la masă sub bolta de
viță de vie luată în stăpâ-
nire de savuroase dezba-
teri, de intense lecturi,
de cântări românești
vechi, care exprimau ce
trebuie să însemne; res-
pect față de tradiție, co-
munitate și frumusețe:
exprimau demnitatea de
a fi ceea ce ești de fapt".
Cine nu și-ar dori să stea
la o asemenea masă în-
cărcată "de mâncare
bine gătită de bunica și
de împăcare". Ca cititor
te implici total și guști
farmecul acelei lumi fru-
mos chibzuite, în care
"totul făcea parte dintr-
un tabiet, o rețetă de trai

frumos și cumpătat. Nu
la întâmplare, ci cu chi-
verniseală, cu băgare de
seamă și recunoștință.
Totul părea să fie con-
form unui ritual ancestr-
al. Tu doar intrai în
rolul ce-ți era desemnat
de totdeauna. Repetai
aceleași obiceiuri în rit-
muri predefinite, trans-
mise ție de bunici și
părinți. Era plină de
semnificații vacanța la
Săliște. Ca un fruct copt,
aromat, din care te-
nfruptai. Iar noi ne defi-
neam, creșteam, cu
suflete pline. Iubitoare."

Înțelepciunea săteni-
lor autoarei este subli-
niată și de rândurile în
care redă câteva vorbe
bine cumpănite ale no-
nagenarului Nicolae
Stan Petruțiu, așezate
într-o carte cu titlu
foarte grăitor: "Amintiri
din satul cu dor". Este o
carte în care "face o ra-
diografie sufletească a
românului...vorbește
despre memoria colec-
tivă, despre ce suntem și
ce reprezentăm îm-
preună", e o carte "ca o
cuminecătură, de o ones-

titate frumoasă, ma-
tură... o carte ce-ți
ajunge la suflet."

Implicarea autoarei în
viața satului este totală și
acum când trăiește la mii
de kilometri distanță. O
dovedește și prin fiul ei,
Alexandru, plecat la vâr-
sta de cinci ani, dar care
a rezonat grozav la reve-
derea acestor locuri. "Le-
gătura lui cu țara nu
venea atât din experiență
directă, căci trăise cel mai
mult departe de ea, dar
venea din ceva mai
adânc, ceva ce nu știi să
numesc... Poate din isto-
ria de mii de ani de cio-
bănit, acumulată cumva
cu genele lui, poate din
frumusețea limbii vor-
bite, fără excepție în casă,
din micile tradiții pe care
le continuam de departe
?...". La următoarea reve-
nire în țară, Alexandru a
închiriat o mașină și a
plecat să cunoască locu-
rile ei minunate pe cont
propriu, punându-și în-
trebări la care nu poți da
un răspuns. "De ce guno-
iul în România nu se
aruncă la gunoi?" și zi-
când asta aduna gunoa-

iele aruncate de cei care
intrau în peștera Scări-
șoara. Se întreba de ce
oamenii se plâng, dar nu
caută soluții de rezolvare.
Mai mult, s-a implicat în
a da un ajutor țării, in-
ventând un sistem de co-
municare numit
"România optimistă",
prin care comunitatea să
găsească soluții la diverse
probleme.

Te desprinzi cu greu
de carte. După ce-ai
ajuns la final, te sur-
prinzi revenind ba la un
pasaj, ba la altul. Voiajul
autoarei fiind unul activ,
dinamic, îți transmite și
ție această stare și îm-
preună pune la lucru re-
flecția și plăcerea
descoperirii unei lumi
care începe să-ți apar-
țină și ție ca cititor. Te
simți alături de autoare
în plăcerea cu care com-
pară, cântărește, trage
concluzii, definește ce
este caracteristic, descif-
rează motive, tipologii,
structuri perene, toate
reținute de un ochi de-
prins cu subtilități, de un
om cu bun gust format la
școala rafinamentului.

Magdalena Albu

Ați așteptat vreodată în viață ceva profund iluzoriu, lipsit de substanță și concretețe întocmai ca în piesa lui Samuel Beckett „Așteptându-l pe Godot”?!... Poate multora dintre noi li s-a întâmplat, fie și pentru o singură dată numai, acest lucru. Alții însă, dimpotrivă, nu au acceptat cu niciun chip să devină adepții principiului pierderii datului lor temporal pământesc, transformându-și parcursul existențial propriu într-o altfel de manifestare dramaturgică individuală, unde predominanta comunicării permanente cu Ceilalți să nu fie alta decât calea directă și fără de ocolișuri discursive majore fundamentată strict doar pe rațiune și nimic altceva.

Plecând de la aceste câteva considerente de ordin general, vă propun să ne desprindem câteva momente de vâlul specific teatrului absurd beckettian spre a ne poziționa ca manieră de gândire și de analiză critic-interpretativă în sfera complet antagonică a sa, imaginându-ne de această dată un gen de Godot deloc impersonal, învăluit în aburul delicat al unui suflet ce are capătul de-nceput și pe cel de final deopotrivă depărtate de torentul normativ complet formal al lumii privite ca întreg și nicidecum ca parte. Din acest punct de vedere, putem contextual afirma faptul că Godot este pen-

Oameni de lângă noi

Prof. univ. dr.

Alexe Gheorghe

Jocul cu cifre

În așteptarea

unui godot

deloc închipuit

„Estragon: Ce să facem?

Vladimir: Să-l așteptăm pe Godot.”

Samuel Beckett

tru noi, de fapt, acel tip de personaj care sosește oricând și întotdeauna la oră exactă, cu zâmbetul ori cu suferința-i așezate parcă de când lumea între cutele unui chip lipsit de asprime, dar marcat nativ de vizibile accente oarecum meditative. Anulându-și cu de la sine voință limitele ființării proprii între cadrele înguste ale epocii sale de proveniență, spiritul olimpiu al lui Godot a transcens dintotdeauna puținătatea țărâni ancestrale, nedorind a o călca cu niciun preț în picioare, tocmai pentru că arta umilinței, aceea care te înalță, nu cea care te zdrobește, e

una cunoscută de el, grație divinității, din plin. O dezlegare spirituală, am putea spune, de toți și de toate nu în cer, ci aici, pe pământ, de ghionturile durerii mute strânse laolaltă în greaua de sensuri matrice a verbului ontologic a fi...

De câte ori încerci să te apropii de esență, aproape întotdeauna ești dominat de sentimentul neputinței. Acela de a nu fi în stare să atingi cu propriile tale mâini parcă sâmburul viu al indefinibilului substrat abscons al clipei inițiale a Facerii, de a-i fixa acestuia cu minuție teritoriul său unic de acțiune și de a-i desluși, încetul cu în-

celul, partitura sublimă a complexității sale semantice unice. Deoarece, până la urmă, Creația în sine cu toate aspectele ei definitorii nu semnifică în mod concret altceva decât forma ideală unde poate fi așezat cu multă grijă și deferență orice principiu elementar al corpusului nostru divin. Cel puțin așa intuim că vede lucrurile Godot-ul nostru deloc închipuit, atunci când încearcă a reduce continuu produsul ultim la substanța lui originară completamente singulară și nonconfundabilă, căci, prin forța intuitivă și încărcată de profunzime care îl stăpânește, el este întotdeauna capabil să distingă profund dincolo de ceea ce actantul din fața lui dorește a lăsa să se vadă în exterioritate-i. O încercare evidentă, iată, de a dezuni Lumina de fiorul trivial și crud al întunericii duplicitaro-machiavelic, fapt care îi reușește în mod vizibil...

Problema actorului nostru social intitulat în stil specific beckettian Godot este aceea că el poate fi asemuit cu infinitul însuși, in-

► finit pe care se străduiește a-l pătrunde cu bucuria unei ființări telurice totalmente firești, dar și cu drama interioară de a trăi totdeauna, secundă după secundă, acel rău cotidian insalubru și dezgustător, ce domină azi societatea de la plus și până la minus infinitul ei. Pământeanul nostru Godot nu se vrea a fi nici dogmatic și nici habotnic. Aș putea spune despre el că se îndreaptă mai degrabă către acel soi de reprezentare a divinității transformate într-un Dumnezeu al său lăuntric, apropiat sufletește în manieră individuală, de care are însă mare nevoie chiar și atunci când crede că nu o are. Molcom din fire și deosebit de meticolos în tot ceea ce concepe, caracterizat de un vădit simț practic și critic depotrivă, mult prea elegant în gesturi pentru epoca sa și pătruns de finețe diplomatică în modul de comunicare cu Celălalt, înzestrat cu spirit sacrificial, dar și cu multă răbdare în a-și urma calea, personajul nostru deloc închipuit, așa cum aminteam ceva mai sus, are curajul de a rupe în mii de bucăți zăgazurile extrem de înguste ale subiectivității umane, pentru că are o inteligență nativă ieșită din comun. El se joacă printre sârmele ghimpate ale propriei sale traiectorii destinice cu ceea ce cunoaște cel mai bine - cifrele. În spatele lor, personajul nostru descoperă un tip de viață pe

care nu orice reprezentant al speciei umane o poate cu ușurință observa. Din acest punct de vedere, Godot-ul creionat de noi aici pare a fi un gen de aristocrat al spațiului de dincolo de ceea ce se vede, un fel de Montesquieu al limbajului științific, care și-a redus condiția spirituală inițial moștenită nicidecum la absurdul ei, ci la o dimensiune concretă lesne perceptibilă, părsind cu detașare și superioritate zgomotul de fiare contorsionate al lumii înconjurătoare spre a se retrage cuminte și fără patimă în liniștea spațiului său de reflecții științelnice și de cifre aparent anoste cu toată povestea lor fundamentală cu tot...

Godot nu trece nicio dată cu tăvălugul invidiei și al urii peste sufletele celorlalți, fiindcă el este pur și simplu altfel construit. În schimb, peste noblețea lui caracteristică s-a revărsat, putem spune, cu năvalnicie, de foarte multe ori de-a lungul timpului, aerul sufocant al micimii interioare a unor personaje profund întunecate în spirit și gândire, ca și cum arta de a exista pe acest pământ s-ar rezuma numai la a-ți „desăvârși” cu asiduitate un chip bine încheiat de monstru continuu tăvălit prin noroiul cleios al unui caracter de două parale brechtiene găurite dizarmonic. Personalitate puternică, cel pe care am ales a-l numi aici simbolic Godot nu a așteptat niciodată a se

întâlni, fie doar și pentru o scurtă perioadă de vreme, cu acel antipod caracterologic al său, irealul, de astă dată, personaj beckettian cu același nume - simbol perfect al așteptării în tăcere a acelui „ceva” anume complet distinctiv, chipurile, și cu funcție indubitabil nodală în destinul oricărui trăitor al pământului -, și nici măcar nu a dorit să-și inventeze vreun personaj anume la care să aspire zadarnic în taină din simplul motiv că acesta nu ar fi putut nicio secundă să capete echivalența esteticii superioare a rațiunii umane regășibile numai în spațiul unei gândiri libere a Ființei înseși. Din această perspectivă, evident că nu a greșit deloc.

Netributar, precum afirmam cu anterioritate, diverselor dogme cu frontiere coercitive, fascinantul nostru anti-Godot, mai corect spus, apare întotdeauna la finalul fiecărei piese a destinului spre a-și rosti în tăcere ori cu o economie vădită de cuvinte și de mijloace de expresie actoricești, dar răspicat, perfectul său monolog caracteristic, rezumând, spre exemplu, semnificația aparent complexă a matematicii ca știință exactă la următoarea maximă deosebit de interesantă: „Matematica e bună până la un punct, după care nu mai e bună de nimic.” Și are multă dreptate aici, fiindcă la personajul nostru, în ecuația comunicării sale cu spectaculoasa entitate

a Celuilalt, importante pentru el sunt calitatea discursivă a actantului respectiv, capacitatea acestuia de a fi el însuși și reușita sa de a distinge dincolo de ceea ce se poate observa cu ochiul liber la prima vedere. Cea mai importantă lecție de viață pe care ajungi să o înveți de la un asemenea Om interesant și singular în originalitatea sa reprezentativă este aceea că, aidoma unui veritabil magician al artei spectacolului scenic, el face întotdeauna ca imposibilul să devină posibil și nicidecum invers.

În ecuația dialogală dintre cei doi vagabonzi intrinsec beckettieni, Vladimir și Estragon, ai piesei „Așteptându-l pe Godot”, la un moment dat, un mic fragment din cel de-al II-lea său act ne așează în fața ochilor o banală, dar sugestivă schemă de gândire a unor personaje care își comunică mai mult decât simplist deznădejdea proprie, mimând însă un mod de a fi aparent încărcat de o certă speranță și încredere în cineva anume, de fapt, inexistent, pe nume Godot, țesut ca entitate vie, cu rol funciar în destinul lor tragic și singular peste care soarele asfinte și se înalță în fiecare zi aproape la fel. Iată dialogul respectiv: „Estragon: Ce să facem? Vladimir: Să-l așteptăm pe Godot. Estragon: Adevărat (Scurtă pauză.)

**Continuare în
pagina 33**

O nouă ediție a istoriei literaturii române de la origini până în prezent

Carolina Stroe

Editura DacoRomână TDC a tipărit, într-un tiraj modest, ediția a doua a lucrării monumentale intitulată „O ISTORIE A LITERATURII ROMÂNE DE LA ORIGINI PÂNĂ ÎN PREZENT”, în format mai mare decât cel al lucrării lui George Călinescu, adică 36/24 cm, aprox. 1400 pagini, legată, cusută, cartonată, supracopertă model nou, scrisă de regretatul profesor universitar doctor ION ROTARU, fost șef de catedră la limba și literatura română de la Universitatea din București, critic literar binecunoscut și autor al multor volume de acest gen, fost student preferat al marelui George Călinescu. Așa cum afirma prof. univ. dr. Mihail Diaconescu la lansarea de la Uniunea Scriitorilor din România, autorul a reușit să-și depășească maestrul. În acest spirit, consider că această carte reprezintă, un eveniment deoarece:

a.- în primul rând, sub aspectul volumului de lucru al sintezei realizate ca opera de autor, este unică în istoriografia română, prezentând un număr mai mare de autori decât Călinescu și într-un număr, evident, mult mai mare de pagini. Pornește din preistorie, de la tăblițele de la Tărtăria, apoi poetul Ovidiu care a scris și în limba dacilor, dezvoltă prezentarea critică a fenomenului literar românesc până în iarna anului 2006.

b.- în al doilea rând, totală, pentru că lucrarea cuprinde toți autorii valoroși care au scris în românește, indiferent de naționalitate, din lumea întregă, din Ba-

sarabia și Bucovina de Nord, la sud de Dunăre, din țările vecine și din toată Europa, din diaspora noastră din America, Israel și alte țări ale lumii, de oriunde au fost scriitori români sau de altă naționalitate care au scris în limba română.

c.- în al treilea rând, este completă în timp pentru că reprezintă peste 2000 de ani de literatură dacoromânească sub raportul temporal, cartea cărților de literatură română începe cu operele marelui Ovidiu care a scris și în limba strămoșilor noștri, și până la 1 noiembrie 2006, când opera a intrat în lucru în tipografie. Călinescu cercetează doar aprox. 500 de ani de la 1500 până la 1940.

d.- în al patrulea rând, este redactată ca o valoroasă poveste a aventurii spiritului literar dacoromânesc în timp, de la origini până în prezent, ca o manifestare a sa în spațiul european carpato-pontodunărean și universal.

e) în al cincilea rând, este cea mai valoroasă sinteză a ideilor literare din întreaga românie din țară și din străinătate. Această carte a cărților culturii noastre este o adevărată Biblie a literaturii române. Totodată, este cea mai amplă și voluminoasă, cea mai reprezentativă, cea mai riguroasă și obiectivă lucrare de sinteză a culturii române tipărită până în prezent în România.

f) în al șaselea rând, este foarte utilă pentru stimularea creativității, inspirația tuturor creatorilor de literatură, de teorie și istorie literară, în galeria personajelor literare și generarea noilor idei literare.

g) în al șaptelea rând, este cea

mai mare lucrare de sinteză a culturii române tipărite de autor unic până în prezent în România. Astfel de lucrări de sinteză culturală a fenomenului literar apar la un secol sau la o jumătate de secol în viața unei națiuni. Este, așa cum spun specialiștii, un adevărat pașaport pentru eternitate al identității culturii naționale românești în Uniunea Europeană, dar și pentru autor. A reușit să vadă încununaarea muncii sale de peste o jumătate de secol, ediția întâia a prezentei lucrări. Și nu am văzut autor mai fericit, în viața mea, decât prof. Rotaru care și-a văzut "cărtoiu" – cum își alinta, mulțumit, lucrarea sa, fericit cum nu s-a văzut vreun autor până atunci. După câteva zile, a trecut în eternitate.

h) în al optulea rând, este o operă aproape irepetabilă în timpul viitor. Probabil va fi aproape imposibil, de acum încolo, ca un singur autor să mai poată reuși o astfel de sinteză într-o viață de peste 50 de ani de lucru. Devenise o adevărată mașină de citit. S-ar putea să fie ultima istorie literară românească scrisă de un singur autor.

Editura DacoRomână TDC este editorul unic și exclusivul deținător al copyright-ului în baza contractului încheiat cu autorul din timpul vieții sale, ►

În fapt

Delia Stăniloiu

În fapt, bacovian mi-e dor de tine
Mi te strecoți în gânduri ca un fur
Mi te îneacă dorul în Amur
În plîns tăcut cu litere aldine

Pe toți cocorii ți-am trimis iar gânduri
Să nu te mai invent trag storul nopții
Dar încă-s zălogită-n casa sorții
Și îți citesc uitarea printre rînduri.

De-ai poposi la mine în poeme,
Versul mi-ar fi arcuș, glasul vioară
Toamna s-ar transforma în primăvară
Iar pentru plîns nici nu ar mai fi vreme.

Dar suntem anonimi; tangențial
Ne-nscrie viața pe cîte-o abscisă
Tînjim la fericirea nepermisă
Când neputințe consumăm venal.

Tu nu mai vi, eu încă te mai sper
În jur, tăcerea doar mă însoțește
În timp ce-m mine crește și tot crește
Un dor absurd cu gust de efemer

► deține toate drepturile legale asupra lucrării, fiind unicul ei distribuitor. Ediția definitivă este corectată cu multă atenție. Editura va traduce lucrarea în limbile engleză, franceză, chineză, germană, rusă și spaniolă, astfel încât personalul diplomatic, atașații culturali, centrele culturale românești, universitățile străine în care se predă limba și literatura română, precum și librăriile din străinătate să poată oferi oficial această lucrare în mediile politice, culturale, diplomatice, științifice și literare ale Uniunii Europene și din celelalte state ale lumii.

Nota editorului: Simt datoria de a scrie câteva rînduri despre această carte pentru cititor. Această lucrare a fost adunată și pusă în forma aceasta de către autor la imboldul meu. Autorul dorea mai demult această reunire într-o singură carte a vieții sale. Am lucrat trei ani la elaborarea formei actuale. La un moment dat, profesorul a cerut un termen extrem de scurt pentru a vedea primul exemplar. Am promis și m-am ținut de cuvânt. Am grăbit tehnoredactarea și corectura cât am putut de mult. Autorul, probabil, presimțise ceva. Eram îngrijorat, intuiam ceva rău, dar nu cunoșteam, cum, probabil, nici autorul nu știa mai multe, decât că nu îi era bine. A suferit în tăcere, demn. Nu am intervenit cu nimic în textul lucrării. Nu am

cerut, nici nu am interzis nimic în ceea ce privește reflectarea fenomenului Academia DacoRomână și a scriitorilor ei, despre care a dorit din proprie inițiativă să consemneze, după ce a participat la mai multe ședințe săptămânale ale acesteia, inclusiv la sesiuni anuale de comunicări.

A primit primul exemplar înainte de data de 15 decembrie, data limită impusă din primele semnale tipărite. Nu am văzut încă un autor mai bucuros, mai fericit, decât profesorul Ion Rotaru la vederea lucrării sale de o viață. La câteva zile după lansarea lucrării din 15 decembrie 2006 de la Uniunea Scriitorilor autorul a trecut în eternitate. Am reluat corecturile și tehnoredactarea care anterior au fost făcute sub presiunea timpului pentru forma definitivă a monumentalei lucrări. Timpul va confirma forța temporală a autorului și a cărții sale care va ține națiunea dacoromână unită în cuget și simțire peste secole. O astfel de sinteză unică, a culturii, a literaturii dacoromâne de la origini și până în iarna anului 2006 era absolut necesară. Este prima în timp prin întinderea temporală și profunzimea analizei și sintezei sale, este pașaportul pentru eternitate al marelui critic literar, și, în același timp, pașaportul pentru Europa și pentru patriomniul cultural universal al DacoRomâniei. Profesorul Ion Rotaru a învins! Mulțumesc și pe

această cale tuturor culegătorilor, tehnoredactorilor, corectorilor și meșterilor tipografi! Vivat, crescat, floreat!

Prețul lucrării este de numai 300 RON, în România și Moldova, iar pentru străinătate, prețul este de 100 euro. Tirajul este limitat în condiții de criză economică. Lucrarea se livrează la sediul editurii în București sau prin poștă, numai la comanda expresă sau telefonică și cu facturile și chitanțele legale atașate. Transportul și taxele de poștă se achita de către cumpărător. Bibliofilii pot achiziționa ultimele cărți din ediția întâi tipărită în anul 2006, cu 250 RON.

EDITURA DACOROMÂNĂ
TDC este editorul unic și exclusivul deținător al copyright-ului în baza contractului încheiat cu autorul din timpul vieții sale, deține toate drepturile legale asupra lucrării, fiind unicul ei distribuitor. Ediția definitivă este corectată cu multă atenție. Editura va traduce lucrarea în limbile engleză, franceză, chineză, germană, rusă și spaniolă, astfel încât personalul diplomatic, atașații culturali, centrele culturale românești, universitățile străine în care se predă limba și literatura română, precum și librăriile din străinătate să poată oferi oficial această lucrare în mediile politice, culturale, diplomatice, științifice și literare ale Uniunii Europene și din celelalte state ale lumii.

Grigore Hampu

Cu poezia doamnei Florica Gh. Ceapoiu m-am întâlnit nu de mult și mărturisesc sincer că pentru mine a fost o mare bucurie să cunosc prin intermediul „prozodiei” un om atât de talentat și de o sensibilitate poetică remarcabilă.

Afirmam cu convingere – și constat că nu m-am înșelat – despre doamna Florica Gh. Ceapoiu, că este o „poetă a permanentelor căutări”, având reușite deosebite, perpetuând constant „același mesaj al încrederii și purității” cum bine spunea Aureliu Goci în prefața la volumul „La izvorul neuitării” – Editura Semne, 2010.

Cu o imensă sensibilitate și de o distincție demnă de urmat, domnia sa este un creator de poezie care denotă o personalitate exemplară.

Poezia sa impresionează și cucerește prin umanismul puternic și marea înțelegere a frământărilor omenești, dar și prin dragostea față de natură, către care se îndreaptă adeseori și din care, de multe ori, se reîncarcă de optimism și de puterea de a continua să lupte pentru învingerea greutăților vieții: „Deschideți larg fereastră spre cerul azuriu! / Saud cum cântă mierla în faptul dimineții, / Când zorii își revarsă splendoarea tristă-a vieții, / În boabe mari de rouă, precum argintul viu”.

Este mai mult decât meritoriu pentru poeta, din nou sărbătorită azi, cu

Priceperea de a construi „flori lirice”

prilejul lansării volumului „Reverberații pe treptele cuvântului – Zece ani de poezie și cronică literară: 2002-2012” – Editura Arefeana, 2012, să constăți „priceperea” de artist cu care construiește mereu, într-un mod remarcabil, „flori lirice” care îi dau curajul să-și pună în valoare talentul de a găsi „cuvântul ce exprimă adevărul” cum bine spunea Geo Călugăru.

Spun – fără teama de a greși – că este admirabilă simbioza aceasta perfectă între numele (de fapt prenumele) autoarei și metafora poeziei sale.

În aceste permanente „strădanii” poetice DOAMNA Florica Gh. Ceapoiu are mereu în vedere o bogată arie tematică, în care excelează prodigios: „dragoste și jertfă, regăsirea timpului glorios, istoric, anotimpuri, religie, noblețea cuvântului, condiția artistului, orchestrate toate într-o paletă de stări sufletești” cum menționează și Monica Mureșan în considerațiile critice referitoare la volumul „Dintr-un timp al regăsirii” – Editura Perpessicius, 2007.

Desigur că nu putem uita aprecierile lui Ion Malancu la volumul „Melodii din taina serii” – Editura Tritonic, 2004: „de la arte, și-a luat frumusețea stilului,

de la tehnică, o constantă și perseverență muncă de laborator”, creația fiind o problemă de adâncime și responsabilitate personală, o stăruință îndelungată și răbdătoare, entuziasă și cinstită pentru atingerea unui punct cât mai înalt și mai pur în emoții, în dragoste și sinceritate.

Toate aceste trăsături minunate le întâlnim în primul rând la omul Florica Gh. Ceapoiu și ca o consecință, absolut firească, în poezia sa. De altfel, cel puțin în ceea ce mă privește, eu voi alătura mereu numelui Florica Gh. Ceapoiu termenul de DOAMNĂ, scris de fiecare dată cu majuscule.

Stoicul grec Epictet spunea că „valoarea omului nu stă în ceea ce pare, ci în ce este el”, iar la poeta noastră între cele două afirmații este o indestructibilă consonanță.

Nu pot fi decât de acord cu regretatul prof. Ionel Protopopescu care spunea în recenzia la volumul „Melodii din taina serii” că poezia DOAMNEI Florica Gh. Ceapoiu „a rămas o poezie cerebrală și conceptuală, dinamică, vie, angajată în confruntările și dominantele realității”.

Mi-aș face un aspru reproș dacă în aceste modeste considerații nu aș aminti de aprecierile scriitorului Vintilă Anas-

tasescu, care – prin preluarea titlului uneia din poeziile capitolului IV, p. 70, al volumului „Dintr-un timp al regăsirii” – Editura Perpessicius, 2007 – ne-o prezintă pe Florica Gh. Ceapoiu în tripla ei ipostază, atribuindu-i mesianismul de „Înger, Demon, Zburător” în poezie. Spiritul emblematic și ideile conținute în poeziile create contribuie plenar ca „știința și arta sa să devină un evantai al priceperilor poetice și al harului dăruit de divinitate, inclusiv de aleasa ei cultură și finețe intelectuală”.

Spuneam nu de mult, undeva, că doar cuvintele de susținere ridică moralul oamenilor și, mai ales, le eficientizează munca de creație, iar cuvintele de încurajare sporesc într-un chip miraculos performanțele cretorilor de frumos. În același timp, cuvintele care reflectă cu adevărat talentele nobile ale oamenilor se transformă cu vremea în comori trainice.

Sincer, m-aș bucura să știu că am reușit puțin în acest sens, cu respectarea ideii lui Quintilianus (35-96 e.n.): „Non multa, sed multum” (Nu multe, ci mult).

prof. dr. Gheorghe Valerica Cimpoca

Femeia la rang de regină

„Frumusețea femeii nu este în hainele pe care le poartă, în silueta sau în felul de a se coafa, în estetica feței, ci adevărata frumusețe a unei femei se reflectă în sufletul ei”. Audrey Hepburn

În fiecare an, la 8 martie, în întreaga lume se sărbătorește Ziua Națiunilor Unite pentru Drepturile Femeilor și Pace Internațională. Ziua Internațională a Femeii, sărbătoare oficializată de Organizația Națiunilor Unite din anul 1975. Mult a trebuit omenirii să recunoască că femeia trebuie apreciată la adevărata ei valoare. O valoare inestimabilă care a contribuit la evoluția omenirii atât prin perpetuarea speciei cât și prin nenumăratele calități fără de care nu am exista. Măcar acum cu ocazia zilei lor, noi bărbații, să trimitem gândurile și sentimentele noastre încărcate de iubire, de admirație și de recunoștință, pentru că ele și numai ele sunt create să ne bucure sufletul, să ne aducă în suflet tot ce este mai pur și mai sfânt. În ochii unei femei găsești toată frumusețea acesteia, pentru că prin ochi ei vezi poarta care duce la inimă, locul unde dragostea își are adevăratul salaz.

Luna martie ridică femeia la rang de regină, de înger, de stea strălucitoare, o ridică la superlativul de cea mai bună ființă, cea mai sensibilă, cea mai emoțională, cea mai înduioșătoare și cea

mai iertătoare. Primăvara începe cu bucuria de a le dăruia un mărtisor, simbol al trecerii de la iarnă la primăvară, atribuit numai lor pentru generozitatea de care dau dovadă în momentele dificile ale vieții. Pentru pasiunea pe care ne-o arată, pentru atențiile pe care le face cu dragoste, pentru munca herculeană pe care o duc ca să ne fie bine, măcar să le dedicăm un omagiu, să le preamărim precum poezii care le-au închinat versuri. Să le răsplătim prin dragostea noastră, să ne purtăm așa cum ne purtăm cu florile plâpânde de primăvară. Fără ele viața nu ar mai fi, fără ele inima nu ar mai bate cu atâta putere și ne-am stinge ca

o lumină neîntreținută. Toate lucrurile făcute sau nefăcute de noi bărbații seamănă cu ele, de la cele mai simple la cele mai complicate. Au forme gingașe, au o utilitate bine conturată, nimic nu este la voia întâmplării. Nu degeaba cei mai mari artiști, bărbați, le-au dedicat inegalabile opere de artă, caci numai ei puteau percepe minunea opusului lor. Operele lor nemuritoare au avut întodeauna o legătură strânsă cu femeia.

Pentru femeia iubită, poezii au potrivit cele mai frumoase cuvinte iar pictorii au ales cele mai sugestive imagini și culori. Femeia-i lacrimă de dor, un izvor nesecat de bucurie, de viață, de înțelep-

ciune. Trebuie doar să o lăsăm să aleagă ce iubește, ce-i place, ce-și propune și ce-și dorește. Pe chipul ei vezi gânduri ce o sapă, vezi amintiri ce o răscolesc. Cu toate că femeia este o ființă firavă ca o trestie, ea rezistă mai bine la greutatea vieții decât bărbații. Ziua femeii este și ziua păcii internaționale. Femeia ne aduce liniștea și pacea în suflet. Dacă simbolic ziua de 8 martie este ziua femeii, noi bărbații ar trebui să le acordăm toate zilele lor, deoarece noi ne întâlnim cu dragostea și cu gingășia lor toată viața, de la concepție și până la moarte. De aceea doresc să ne exprimăm toți împreună și fiecare în gând o declarație de dragoste care ar putea suna astfel: Vă iubim, femei, cum iubim florile. Va iubim, cum iubim viața care ni s-a dat. Vă iubim, cum iubim sărbătorile cu toate ritualurile lor. Vă iubim, cum iubim pământul pe care ne-am născut, soarele dător de lumină, luna, stelele și tot universul care ne înconjoară.

Vă iubim și vă vom iubi întotdeauna.

Cântec femeiesc

Adrian Păunescu

Așa e mama și a fost bunica
Așa suntem femei lângă femei
Părem nimic și nu-nsemnăm nimica
Doar niște “ele” ce slujesc pe “ei”.
Ei neglijenți, iar ele foarte calme
Ei încurcând ce ele limpezesc
Ei numai tălpi și ele numai palme
Acesta e destinul femeiesc.
Și-n fond, ce fac femeile pe lume?
Nimic măreț, nimic impunător.
Schimbându-și după ei și drum și nume
Pun lucrurile iar la locul lor.

Cu-atâția pași ce au făcut prin casă
Și pentru care plată nici nu cer
De-ar fi pornit pe-o cale glorioasă
Ar fi ajuns și dincolo de cer.
Ei fac ce fac și tot ce fac se vede
Ba strică mult și ele-ndreaptă tot
Și de aceea nimeni nu le crede
Când cad, îmbătrânesc și nu mai pot.
Așa e mama și a fost bunica
Și ca ele mâine eu voi fi.
Ce facem noi, femeile? Nimica,
Decât curat și uneori copii.
Suntem veriga firului de ață
În fiecare lanț făcut din doi
Ce greu cu noi femeile în viață
Dar e și imposibil fără noi...

**Adriana Georgiana
Epure**

Ideea e simplă... Cum spune o vorbă din popor: dacă eram mai prost, eram mai fericit. Știm că fericirea e ceva relativ dar cu toate astea alergăm după ea neconținut ca la un maraton imaginar. De fapt, e ca o oază în deșert... Da, exact așa. Imaginează-ți că ești pierdut în deșert, extenuat de mers spre nicăieri, epuizat de soarele arzător și însetat cum nu se poate mai rău... și, în agonia asta a ta, zărești o oază... apă, umbră, 2-3 palmieri, exact ca în desenele animate. Și îți faci curaj; cu ultimele forțe

alergi ca și cum ai alerga spre porțile raiului și, în final, sleit de puteri te arunci cu capul înainte ca și cum ai plonja în cel mai răcoritor lac de pe planetă... când colo, te trezești întins pe jos, cu nisip fierbinte ieșindu-ți până și pe urechi... cam așa și cu fericirea; când crezi că o ai îți scapă printre degete ca nisipul de Sahara!

Poate că așa avea-o

dar, problema e că mă încăpățânez să o fac mai greu de atins... E ca și cum aş sta într-o gară, așteptând trenul și, în loc să îl iau pe cel spre "Fericire", mă urc în cel spre "Cele 1001 întrebări și ipoteze care îți dau bătaie de cap". Cam așa sunt eu. Poate dacă nu m-aş mai gândi atât la toate scenariile și ipotezele... În fond, când eram mică și mă dădeam

în leagăn nu mă întrebam niciodată "Cum ar fi să se rupă leagănul cu mine și să aterizez în grădina vecinei?". Poate asta ar trebui să fac; să mă bucur fără să îmi pun atâtea întrebări.

Până la urmă, leagănul ăla nu s-a rupt niciodată ...cu mine!

Ion Iancu Vale

În mod cert, nu se putea alege o altă lună mai reprezentativă, în care să se omagieze femeia, căci luna martie este luna începutului de primăvară când natura renaște, revine la viață, iar femeia este cea care cu trupul ei misterios și fertil perpetuează ființa umană, între ambele miracole similitudinea fiind evidentă și profundă.

După 1 Martie, Mărțișorul, ziua de 8 Martie,

Ziua Femeii, vin să încununeze prinosul de considerație și iubire, pe care bărbatul le aduce fiicei, soției sau iubitei, surori și mamei sale. Cred că nu există pentru un bărbat normal, fie el ce-o fi, om de stat, afacerist, savant, artist, sau măturător, pentru care femeia să nu fie, macar la un moment dat, principalul „subiect” din viața lui. Căci după Freud, dragostea este unul din polurile existenței umane, iar dragostea, în mod indubitabil este nemijlocit legată de existența femeii, de existența acestei

ființe, atât de gingașă, de fragilă, de tandră și care în situațiile firești de viață, devine de neînlocuit.

Din păcate, unii dintre noi bărbații, nu o apreciem cum trebuie și atunci când trebuie, regretând deseori, tardiv și fără remediu. Nu putem să ometem, nici cum, rolul pe care femeia l-a avut, în toate timpurile, în edificarea și dezvoltarea societății umane. De la travaliul nașterii și creșterii copilului, până la postura de om de afaceri, de politician, artist sau muncitor, femeia a fost mereu activă, alături

de bărbat, în lupta comună pentru existență. S-ar putea spune chiar, că femeia a fost mult mai expusă de-a lungul timpului, vicisitudinilor vieții, datorită condiției materne și a delicateții fizice la care natura ei a expus-o.

“Femeia te ridică, femeia te coboară”, spune o cunoscută butada. Și așa este. Veridicitatea acestei zicale s-a putut stabili categoric de-a lungul timpului și, parafrazând, am putea spune că „dacă femeia nu este, nimic nu este”. Și doar cei care într-un fel sau altul, au fost lipsiți, sau au pierdut apropierea, mângâierea, sprijinul și tandrețea femeii iubite, pot realiza ce înseamnă cu adevărat ea, FEMEIA cea de toate gândurile, speranțele și dorurile noastre.

Daniel Ioniță

Probabil cea mai dificilă provocare a fost aceea de a transpune figurile stilistice originale în echivalentele lor în limba engleză. Mulți dintre poeții români din secolul XIX au termeni poetici, frază și rime care au extins granițele convențiilor poetice ale zilei, ca și ale limbajului de zi cu zi – într-o modalitate similară cu aceea a poeziei engleze dinaintea de 1900. Pentru a reproduce aceste poeme în engleză, a fost necesar ca, din când în când, din fericire nu prea des, să folosesc o frazare mai greoaie, specifică timpului. În aceste cazuri am rezistat ispitei de a face o traducere mai lină, mai idiomatice decât originalul. Din fericire, majoritatea traducerilor din acest volum se ocupă de poeții care au scris după 1900, unde dificultățile de acest gen sunt mai puțin evidente.

O ediție bilingvă, ca aceasta, va aduce aceste subiecte în prim-plan pentru cititorul bilingv. Vom vedea în ce direcție va cădea decizia lectorului... Trebuie remarcat însă că intenția mea pentru acest volum este îndreptată, în principal, către cititorii de limbă engleză. De aceea interesul meu primordial a fost ca poemele să traverseze bine din româna în engleză, să curgă bine în versiunea tradusă.

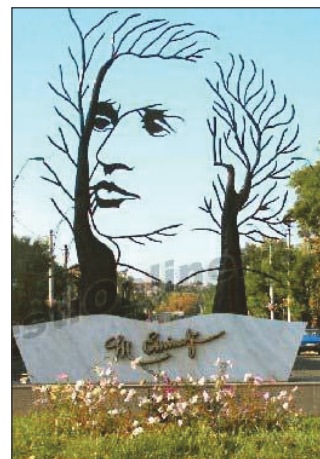
În colaborare cu dna Munteanu și Editura Minerva, am decis să acoperim în această ediție o

Darul poeziei românești către universalitate (3)

selecție reprezentativă, pe cât posibil, a poeziei românești moderne, ținând cont de limitele editoriale de timp în special. Însă deoarece o lucrare de un asemenea caracter nu s-a mai realizat până acum, am luat hotărârea, împreună cu editura, să includem și majoritatea poezilor considerați clasici. Am făcut acest lucru nu doar din motive de ordin istoric-literar, nici măcar doar dintr-un simț al datoriei. Motivul-cheie pentru aceasta a fost acela de a dăru cititorului străin de poezie un simțământ complet al contextului istoric al poeziei românești. Lucrări ale poezilor mai timpurii, născuți în secolul XIX, cum sunt Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Macedonski, Minulescu, Bacovia, Arghezi, vor ajuta cititorul străin să pătrundă mai bine evoluția artistică a poeziei românești. La rândul lui, acest lucru va conduce, sper, la o mai bună înțelegere și delectare în privința lecturii poezilor moderni și contemporani, care ocupă majoritatea spațiului din acest volum. În plus, în dreptul acestor poeți clasici, spre delectarea și recompensa proprie, am ales poeziile mele favo-

rite, după cum s-a întâmplat și în privința majorității poezilor moderni – ca să clarific acest subiect, în cazul în care cineva ar crede în mod eronat că aș fi fost în întregime posedat de vreun spirit de obiectivitate...

Poezia nu este însă o activitate în întregime rațională sau nici măcar în mod predominant, așa că sper ca această libertate pe care mi-am luat-o să-mi fie iertată. Nu am inclus anumiți poeți clasici importanți, cum ar fi Alexandrescu, Bolintineanu, Vlahuță sau Topîrceanu. Probleme de spațiu și timp au determinat unele compromisuri în această privință. Pe de altă parte, la capătul contemporan al firului, ar fi foarte ușor să fiu găsit vinovat pentru că nu am inclus poeți precum Nina Cassian, Traian T. Coșovei, Ion Stratan, Florin Iaru, George Anca, Benone Burtescu, Leonid Dimov și alții. Și pe bună dreptate. Însă lipsa acestora nu înseamnă ca i-am considerat cumva inferiori. Unii chiar ar avea dreptul să considere contrariul ca fiind adevărat. Însă, cum am spus mai sus, elemental cheie al timpului au conspirat împotriva

mea în această privință. O viitoare ediție va include în mod necesar și acești poeți. Aceasta în speranța în care ediția prezentă nu va fi un dezastru, și în momentul în care voi fi uitat durerea provocată de munca intensă și de detaliu – o a doua ediție a Antologiei poeziei române moderne în limba engleză va intra probabil în plan. Dar... să luăm lucrurile pe rând.

Sunt anumite persoane care au jucat un rol crucial în dezvoltarea acestei lucrări adusă la forma ei finală, așa cum vă puteți bucura de ea în momentul de față. În primul rând Ana Munteanu și Editura Minerva – Victoria Argint și Cristina Dumitrescu pentru copertă și concepție grafică, Teodora Tomeș, Gabriela Ilincioiu și Irina Geambașu pentru toate celelalte activități editoriale cheie. Apoi soția mea Luminița, mi-a fost o sursă continuă de suport și încurajare. Eu având și un serviciu de zi cu zi, este de înțeles faptul că o lucrare de o asemenea anvergură a afectat timpul predestinat familiei,

Împărtășire de lumină

Elena Armenescu

Miroase a alb și a văzduh nuntit
In mine Doamne cu lumini ai miruit
Tot freamătul și toată căutarea
Adormite în sămânța lor, ca floarea.

Aici vin Îngerii Stelari să se adape
Din fluviu de lumină, nu din ape
Vor revărsa apoi întremător lumina lor,
Din Sfânt Potir, asupra stelelor.

Arhangheli veghetori grăbit aleargă
S-ajute ordinea ce veșnic se reîn-
gheagă
De aceea, cu cap plecat să te închini
Ambasadorilor ce ne aduc lumini!

Vin heruvimii să săvârșească liturghie
Cât Dumnezeu va-ngădui să fie
Viață, bucurie, sub acest albastru cer
Plin de miracole și mișcător mister.

Merg pe urmele lupilor, spre înălțimi

Las în urma-mi dăre de lumini
Sus Îngerii Virtuții mă mângâie cu vânt
Cuvinte-mi pun pe limbă, legămînt.

Doar aici în munți, între dalbe zăpezi
Cu sacra lumină te înmiresmezi
Doar aici te întâlnești cu îngerii
Atras de lumină, uiți Valea Plângerii!

În văzduh, serafimii dansează lin
Cu aripile ating eteric pădurile de pin
În ritmul Simfoniei Rotirii, astrelor cerești
Simfonia izbânzii Creației dumnezeiești.

Sonorități purtând pe aripi: Aliluia!

Se fragmentează-n ramurile de tuia.
Altele ajung la mine lin, desăvârșirea
Îndumnezeiește Sfinte, toată firea!

Lor li se adaugă un amplu cor divin
Din glasurile îngerești care îmi vin
Din Catedrala Cerului, din nevăzut
Prin hăruierea dată mie, dintru început.

Ascult în exaltare și timpul se oprește
Când înțelegerea în mine crește.
Tot ce e viu vrea hrană cu lumină
Ierburile toate, rozmarin și sulfina.

Mă-mpărtășesc cu lumină lângă chiparos
Spre bucuria Domnului nostru Cristos
Floare de lotus înflorită tot în lumină
Cu miez auriu străluce pe creștet la cină.

Veniți să ne veselim...Aliluuuuiaa!
In inimi să ardem smirna și tămaia
Mireasma gândului bun va cuprinde
Cerul și Pământul cât se-ntinde!

Miroase a alb și a văzduh nuntit
Tu, Doamne cu lumini ai miruit
Din nemărginirea Ta toată ființa,
Primește Bunule acum recunoștința!

► fie el de rutină sau timp liber – iar înțelegerea pe care am găsit-o cu privire la această trudă obsesivă a mea, ca și evaluarea artistic-critică adusă de soția mea (numai atunci când aceasta i-a fost solicitată!!), toate acestea au valoare inestimabilă.

Doua persoane-cheie au contribuit în mod major la calitatea acestei traduceri. Aceștia sunt cei doi asistenți artistici cu care am colaborat, Eva Foster și profesorul Dr. Daniel Reynaud. Eva și Daniel au petrecut multe ore împreună cu mine revizuiind fiecare vers al fiecărui poem, fiecare expresie. Influența acestora în privința ritmului, a expresivității, a soluționării unor probleme de rimă etc. și

chiar a identificării unor greșeli de ortografie, toate acestea au adus lucrarea la un nivel superior.

Apoi se cuvine să mulțumesc mamei mele, Rodica, atât pentru materialul genetic transmis, cât și (mulțumită talentului natural și de asemenea educat în privința literaturii) pentru sugestiile ei cu privire la unele dintre poeziile incluse aici. Acest talent provine, fără îndoială, de la bunicul meu Ioan Ogorean, un talent recunoscut doar de familie, deși nepublicat, în privința poeziei. De cealaltă parte a familiei, am crescut de mic copil cu dese recitări de poezie din partea tatălui meu, Constantin, ca și a mătușii mele Lenuța și a unchiu-

lui meu Marin – poezii, în special, de factură spiritual-religioasă.

În final trebuie să mulțumesc doamnei profesor Judith Beveridge, de la catedra post-universitară, secția Literatură de Creație, de la University of Sydney. Prof. Beveridge a dăruit în mod generos din timpul ei pentru a-mi transmite perspectiva unică provenită din partea domniei sale ca și poet laureat, publicat pe larg în literatura de limbă engleză contemporană.

Până la urmă... această lucrare reprezintă tributul meu pentru faptul ca sunt român, o datorie împlinită cu dragoste. Deși am petrecut un timp greu de calculat pentru împlinirea ei, nu se poate vorbi de

vre un sacrificiu atunci când lucrezi la un ideal pe care-l iubești. Mai presus de aceasta însă, văd acest volum ca pe un dar al artei românești pentru universalitate. O contribuție care era mai mult de cât necesară, și pe care poezia românească o merită cu prisosință, pentru a-și putea ocupa locul ce i se cuvenea de mult în cadrul literaturii universale, în conștiința planetei, a iubitorilor marii poezii.

Cum va fi primit volumul „Testament – Antologie de Poezie Română Modernă – Ediție Bilingvă (Engleză/Română)”? Cititorii, fie români, fie cei de limbă engleză, vor decide.

Festin ne.normat

Poeme de
Eugenia Țarălungă

SKATER PE BALUSTRADĂ

pentru George

când stai pe margine
ai parte de mai mult cer
când îți construiești
un foișor din lemn
cu balustradă
mai vine o porție de cer

asta nu înseamnă că ai fi rupt
de pământ
fără reverențe în fața roadelor
și a puterii de rodire

întinzi o mână Lunii
ca să îi aproximezi vârsta
indiferent care va fi sfârșitul

RABATABIL LA CERERE

pentru Cătălina-Ioana, sculptoriță
în devenire – la majoratul ei
un corp rabatabil ca de flamingo
ce păcat că aripile
ne lipsesc momentan din stoc

numai genunchii sunt altfel
ei au altă libertate de elansare

omul rabatabil e ca o sferă
cu genunchii la gură
și coatele îndoite la maximum
cu mâinile strâns împreunate
și capul plecat

ca să folosim întreaga
zestre de articulații
sfera smerită se ridică
și stocul de aripi se primenește
la cerere

CÂT TOATE ZILELE TALE

pentru Kempes, pentru RezidentEX
și pentru cei din proximitatea lor
capilarele de cenușă
s-au înnodat zdravăn
în numeroase cazuri
primim ceea ce am dat
wegetwhatwegive.com
pe înțelesul tuturor
la Canal
la Canaan
în dulăpior
din criză în remiză

mișcă-ți picioarele alternativ!
este un ordin
nu ai alternative și proptele
nu mai e maratonul
Pietrei Craiului, ce-ți imaginezi?!

fiecare pod e un pas
măsurat riguros cu un goniometru
în expansiune
mare cât toate zilele tale
toți suntem niște ecși
niște rezidenți

și revenirea încă nu s-a perfectat
elefanții testoasele și câteva ciori
(nu vă mirați!)
s-au adăpostit lângă
un radical în baza 2
dintr-o rădăcină de ginkgo-biloba

MANAGEMENTUL CONFISCĂRILOR

pentru Florentina-Daniela, cea di-
naintea de oblăduirea celor două ore
da!, mai ales când confiscările-ți
întunecă de tot orizontul
și destăinuirile sunt uluitoare
intrasem sub oblăduirea
Sfintei Raluca
și a Sfântului Radu
(cel dârz, nu cel frumos)
umflăturile nu se mai vedeau
scrâșnetele se stinseseră
o acalmie grozavă
concura o seninătate

nemaiîntâlnită

străzile pustii
prevesteau noi și noi
zile toride în șir indian
verișoare de departe
ale zilelor primăvăratice
și ale înserărilor purtând marca
Blue Moon again
precum și alte mărci
de mare notorietate
la noi sau pe alte meridiane

în noapte ori matinal
un saxofon își făcea de cap
iar noi ne făceam
priveștițe îngerilor
de-a dreptul (știi, așa am făcut
44 de ani în numai două ore
chiar așa)

MAI MULT CA PERFECT

nouă ne cere să fim corecți
bifăm șiruri de pătrățele
și de dreptunghiulețe
în destrămură

seriozitatea e limba străină
în care se oficiază
vuietul nemuririi
și caritatea rezemându-se
pe o glorie nesofisticată
reflex circadian al genunchiului
în adevăr
gata pregătit pentru acvaplanare

un examen la armonie
între o propriu-zisă forță
divinatorie
de maximă propulsie
iluzie despre
permeabilitatea
anamnezei viitorului
mai mult ca perfect
expulzie agrestă printre
efebi eșalonați

fața ghimpată
avea chef de vorbă cu copilul
cu aportul cerului
influxuri bunicile
din țările
cu cele mai multe erecții
pe cap de locuitor
per capita
dacă așa vă convine mai mult

O carte mare

Ziceri de Dorel Schor

■ Mai ușor atragi atenția cu o înjurătură decât cu o vorbă deșteaptă.

■ Umorul nu se livrează cu instrucțiuni de folosire.

■ Lipsa de modestie nu se pedepsește...

■ În unele oglinzi nu ne place să privim.

■ Dacă ești vorbit frumos de toată lumea, nu poți fi invidiat pentru nimic (Nae Cernăianu).

■ Poti fi politician cu Dumnezeu, chiar dacă nu ti-a îndeplinit rugăciunea.

■ Ca să nu mă îngrăș, scriu și mănânc numai li-tere...

■ Teme-te de Nimic !

■ L-au împușcat... Idiotul voia să se sinucidă.

■ Bunicărim, bunicărim... (Roni Căciularu).

■ Să nu râdem de ce nu cunoaștem!? Adică să nu râdem niciodată?

■ Dacă nu le dai în cap teroriștilor, abia își fac de cap.

■ A fost promovat absolventul unor cursuri de mimat inteligența.

■ O clipă de eternitate durează doar o clipă.

■ „Nu există om nevinovat, ci doar anchete nefinalizate de K.G.B.” (I.V. Stalin).

■ E o carte mare... Are multe foi...

■ Bani fără educație mai rezistă o vreme, dar educația fără bani moare de foame.

■ Ionatan la 5 ani: Bunicul meu e medic, merită să fi bolnav!

■ Mare e grădina ta, Doamne... Poarta e deschisă, dar proștii sar gardul.

■ În ziua de azi, se poate orice. De exemplu, să-ți treacă trenul prin dormitor (Vlad Nicolau).

■ Când vorbește ea, o auzi pe ea. Când vorbește el, o auzi tot pe ea.

■ Partidul Egalității Alternative.

■ Medicii ne sfătuiesc să vorbim la telefon cu urechea stângă.

■ La baza oricărei acțiuni stă o logică sau o lipsa de logică...

Anecdote istorice

Văd că azi
ți-a mers bine!

Om politic englez Neville Chamberlain nu se despărțea niciodată de umbrela sa. Într-o zi, însă, o uită acasă. Când coborî din trenul care-l ducea la Londra, fu cât pe ce să ia umbrela unui călător. Necunoscându-l, acesta l-a apostrofat tăios. Chamberlain își ceru scuze și, pentru a evita repetarea unui asemenea incident, cumpără în ziua aceea trei umbrele.

Pe când se întorcea cu trenul spre casă, nimeri din nou în același compartiment cu călătorul de dimineață. Văzând um-

brelele, acesta spuse:

- Văd că azi ți-a mers bine!

Politica și mustața

La scurtă vreme după ce își lăsase mustața, Sir Winston Churchill a fost invitat la un dîneu.

- Domnule, i s-a adresat o doamnă care stătea lângă el, țin să te anunț că nu-mi pasă cât de negru sub unghie nici de politica și nici de mustața dumneavoastră.

- Fiți fără nici o grijă, doamnă, i-a răspuns Churchill, n-aveți nici o șansă să ajungeți vreodată în contact nici cu una, nici cu alta!

Vinovatul

Voluminosul scriitor Chesterton s-a certat cu sfrijitul Bernard Shaw și i-a spus:

- Domnule, dacă cineva vă privește cu bă-

gare de seamă își închipuie lesne că în această țară a izbucnit o foamete cumplită.

- Da, a venit replica lui Shaw, dar are să vă tragă la răspundere numai pe dumneavoastră. Cine vă privește își dă seama că sunteți singurul vinovat!

Cea mai frumoasă declarație de dragoste

Una din cele mai galante declarații de dragoste este aceea pe care ducele de Villa Mediona a făcut-o reginei Elisabeta. Aceasta i-a cerut să-i trimită portretul iubitei lui.

Ducele i-a trimis. o oglindă!

Francisc I și femeia urâtă

Curând după ce a părăsit închisoarea din Ma-

drid, regele Francisc I a întrebat o femeie urâtă, în glumă, de când s-a întors din "țara frumuseții".

- M-am întors, sire, i-a răspuns ea, chiar în ziua în care v-ați înapoiat de la Pavia.

*Pavia, locul unde francezii sunt înfrânți în 1525 de trupele imperiale ale lui Carol V și Francisc I este luat prizonier

Să mor în locul tatălui meu!

După bătălia de la Actium, Octavianus a trecut în revistă prizonierii pe care voia să-i execute. Printre aceștia se afla un dușman îndârjit al său, anume Mitellus. Fiul acestuia, care luptase sub comanda generalului lui Octavianus, Marcus Vipsanius Agrippa, i s-a adresat astfel:

- Tatăl meu a fost inamicul tău și

► își merită moartea. Eu te-am servit însă cu credință și merit o răsplată. Dă-mi voie, ca recompensă, să mor în locul tatălui meu!

Octavianus l-a iertat pe Mitellus și nu a primit jertfa fiului său.

Tot ai să regreti!

Socrate a fost întrebat de un prieten:

- Ce să fac, să mă căsătoresc sau nu?

- Ori te căsătorești ori rămâi burlac, peste zece ani tot ai să regreti!

Între funia călăului și mireasă

În Evul mediu era obiceiul ca atunci când cineva era dus la spânzurătoare și funia se rupea, osânditul să fie grațiat, Dumnezeu arătând în acest fel că era nevinovat.

Mai era, de asemenea, eliberat dacă o femeie se găsea să-l ia de bărbat. Atunci căsătoria avea loc chiar sub ștreang, preotul de spovedanie oficiind unirea celor doi, iar călăul fiindu-le naș. Suveranul elibera un document de iertare care dura cât dura și căsnicia. Dacă cei doi divorțau, cel iertat o vreme era dus iar la ștreang.

Se înțelege că urătele locului nu pierdeau nici o execuție, în dorința de a-și găsi alesul. Dar și atunci se întâmpla să fie respinse.

Se spune că un tâlhar cerut în căsătorie la locul execuției a fost atât de îngrozit de urătenia celei care îl ceruse de soț, încât i-a strigat călăului: "Atârnă-mă, atârnă-mă iute cumetre!"

Un caz de iertare la ștreang îl reprezintă celebrul haiduc Iancu Jianu. O doamnă din înalta societate, Sultana, prietenă cu Ralu Caragea, fata domnitorului Ioan Gheorghe Caragea, l-a salvat de la execuție pe Iancu Jianu cerându-l de bărbat, nunta având loc chiar sub locul spânzurătorii.

Alege cum vrei să mori

Bufonul regelui Frederic II a fost amestecat într-un complot împotriva acestuia. Adus în fața lui, regele i-a spus:

- Pentru ca ai fost un "nebun" bun, îți dau voie să-ți alegi singur moartea.

- De bătrânețe, Majestate, a răspuns prompt "nebulul".

Dacă ați fi

Lady Astor i-a spus într-o zi lui Winston Churchill:

- Dacă ați fi soțul meu, v-aș pune otravă în cafea.

- Dacă ați fi soția mea - i-a răspuns el - cu siguranță aș bea-o!

Și oamenii politici plâng, nu-i așa?

Plânsul în public nu-l

întâlnim doar la oamenii politici de la noi. Adolphe Thier, președintele celei de-a treia republici franceze, a plâns în momentul în care Parlamentul l-a desemnat Eliberator al patriei, în 1877.

Richard Nixon a plâns în momentul în care republicanii l-au desemnat candidat la vicepreședinția SUA, în 1952. Se pare că a jucat teatru, pentru că într-un interviu din 1977, afirma că el "nu a plâns niciodată, mai cu seama în public".

Nikolai Rijkov, premeierul sovietic din timpul lui Gorbaciov, a plâns când a vizitat Armenia devastată de cutremurul din 1988, fapt pentru care presa l-a numit bolșevicul plângăcios.

Bill Clinton a plâns și el la prima investiție, la crimile năpădindu-l atunci când a observat că obiectivul camerei de luat vederi era ațintit asupra lui!

Nu s-a lăsat maiajos nici actualul președinte american, Barack Obama, care, negru fiind, a plâns aflând că a ajuns la Casa Albă!

Mare pagubă!

Cind se ducea la repe-

titii la "Scala" din Milano, tenorul italian Enrico Caruso (1873-1921) cumpara ziare mereu de la același vânzător. Într-o dimineată, însă, cântărețul trecu mai departe fără să se oprească.

- Signore, ati uitat să cumparați ziarele! - striga vânzătorul.

- N-am uitat, însă n-am portmoneul la mine.

- Nu-i nimic, signore! O sa-mi platiti maine.

- Si daca mor pana atunci?

- Ei, mare paguba!

Vă cred, dar.

Henric VIII, regele Angliei, hotărâ să trimită un episcop la Francisc I, regele Franței, într-o vreme când relațiile dintre cei doi monarhi erau foarte încordate.

Episcopul îi obiecta că misiunea încredințată îi pune viața în primejdie.

- Să nu-ți fie teamă! ripostă Henric. Dacă Francisc te va ucide, voi pune să fie decapitați francezii aflați în puterea mea.

- Vă cred, spuse episcopul. Mi-e teamă însă că nici unul din capetele lor nu se va potrivi pe umerii mei!

Propus de B.P.

LA RĂDĂCINA TIMPULUI

pe malul Dunării se sting lumini
din umbră voi prinde
clipa de aripi
să-mi fie reazem
la rădăcina timpului
sosit cu tălpile desculțe
ca un amant rătăcit
în amintirile mele
e seară de april Dunărea
mă cheamă să întemeiem
lucruri simple neglijate
în lanțul șirului de ani
strecurându-și valurile
mă privește în alunecare
vede în mine copilul dornic
de basme cu zâne
cai pe pereți feți frumoși
zmei preocupați să-și împartă
poveștile
sub cerul întunecat
cuprind cu gândul
chipul tău rămas necunoscut
undeve aproape de orizont
răsună Psalmii
amintirea de tine
cu păr înflorit și ochii verzi
obosită de tăcerea mea
caută un loc să-și așeze cuvintele

ÎN ACEST JOC INOCENT

o dorință aleargă printre poeme
trece de pe o pagină pe alta
cu un geamăt stins
se agață de amintiri
crezându-mă poarta deschisă
spre lumina lumii
m-a găsit în această
dimineată într-un loc așteptând
să renasc din oră în oră
cu chip nou și privire de piatră
pregătită să intre în viața mea
unde lucrurile sunt așa cum sunt
cu ploi dense și cerul opac
dorința încolțește un zâmbet
sprijinit pe conturul buzelor
dintr-un vers ce prevestește
sfârșitul poemului
pentru că este târziu și
vreau să dorm
măine am de mers
printre oameni care tac

Nebunii permise

Poeme de Elena Toma

ELENA TOMA - NEBUNII PERMISE (POEME)

în acest joc inocent
apropiindu-mă de tine

NEBUNII PERMISE

te aștept în casa înaltă a cuvintelor
călătoare într-un ritual unic
să căutăm forma rotundă a culorii
ce se zbate în cromatici aeriene
ridicate pe scara
sentimentelor suprasaturate
printre nuanțe și înțelesuri
absconse

te aștept să rememorăm
sensul luminii confuze
iluzii ce visează la victorie
deși cad obosite
la marginea împlinirii
cu trup mirosind a dăruire
sub liniștea impunătoare
a dimineții
trezită în orizonturi diferite

te aștept la jumătatea rugăciunii
oarbă într-o singură bătaie
a orologiului
ce își revărsă minutele
să perpetuăm cuvinte
împărțite de la sine
la porțile prezentului
împovărat de nebunii permise

ALĂTURI DE SHAKESPEARE

am zis să mă mut
mai departe de tine
mai aproape de nevoia de cuvinte
locuiesc sprijinită pe numărul 13
eu Shakespeare câteva
lucruri mărunte
rochii un cactus și viața nouă
care va naște cercuri
să am unde-mi agăța visele
sub o lună îndepărtată în nopțe
nici nu știu din ce este făcută
seara aceasta cu miros de vopsea
întârziată pe umerii
timpului petrecut în strada
fără cer
împreună cu alte lucruri
importante reținute
în subconștient
alături de Shakespeare
deportez speranțe
mai vorbim de una de alta
până ajungem în partea cealaltă
încă nevăzută neauzită

ÎNTÂLNIRE ÎN OGLINDĂ

ne-am întâlnit în aceeași oglindă
ochiul ei adânc cât noaptea vrăjită
de luceferi
arăta un mers spre alte mări.
să punem țarm în fața dorințelor
să nu se lovească de stânci cuvinte
în lumea de basm lângă povestea
pescărușilor
zburători spre munții sufletului.
de cele mai multe ori cuvintele
se întrec în nemurire
asemeni unui pom înflorit
cu fluturi stele nimicul sortit
strâng umbra imaginii o arunc
noptii proptită pe rotunda lună
simt frigul pe marginea
clipei executată
când stau de vorbă
cu un cap de lut
se surpă în mine un cântec
semințele silabelor
au început să doară
voi pleca cu un geamantan
de gânduri mărunte
uitată în umbră îți las noaptea
cu îngeri întreagă

Paul Leibovici

Muzeul Courbet

Vacanța din acest an mi-am petrecut-o pe plaiurile europene, vizitând unele muzee, particulare, în sensul înțelesului deplin: muzee a căror opere de artă aparțin artistului care s-a născut, inspirat și creat pe acele meleaguri.

Gustave Courbet (1819-1877) este fiu al așezării Ornans (Doubs) din Franța.

A pictat una din pânzele cele mai renumite din istoria artei „O mormântare la Ornans” precum și altele care aparțin de cronică vieții compatrioților săi.

Dacă aceste peisaje și împrejurimile orașului, falezele și platourile cât și cele două ape Loue și Lison s-au făcut cunoscute, un mare merit îl are Courbet.

Arta sa a fost fățișă, de o manieră provocatoare, căci a dorit să se impună Parisului. El a pozat ca fiind un artist rustic, în înțelesul nobil al cuvântului, ca un țăran din Doubs precum se cunoștea odinioară „țăranul din Danube”.

Crearea muzeului a fost o inițiativă îndrăznească care pe lângă fonduri a cerut din partea inițiatorilor multă energie și persistență.

Sora pictorului, Juliette a aspirat la crearea acestui muzeu încă în secolul al XX-lea.

În anul 1947, pictorul Robert Fernier (1895-1977), președinte al Societății prietenilor lui Gustave Courbet și autor a primului catalog

al operelor acestuia a întreprins o muncă și o propagandă de proporții. În urma acestor eforturi a reușit să deschidă un modest muzeu în apropierea primăriei, într-o frumoasă clădire antică pe malul apei Loue, în anul 1971.

Muzeul a fost inaugurat la 10 septembrie 1971 de către ministrul culturii din acea vreme, Jacques Duhamel. Dar succesul s-a lăsat așteptat.

După o perioadă de câțiva ani a fost achiziționat în 1976 de Consiliul general din Doubs, atât clădirea cât și colecția, pentru a se garanta durabilitatea sa.

La moartea lui Robert Fernier, fiul acestuia, arhitectul Jean-Jacques Fernier, succesorul a făcut noi eforturi în scopul menținerii muzeului. De asemenea, Jean-Jacques s-a îngrijit de expozițiile permanente al instituției.

Dar, fiind un loc nu prea vizitat, atât de francezi cât și de turiști, muzeul n-a putut rezista timp îndelungat.

2

Consiliul general din Doubs, împreună cu președintele, domnul Claude Jeannerot, a dus o continuu muncă pentru menținerea muzeului.

În 2008, muzeul Gustave Courbet a fost redeschis, iar expoziția inaugurală a reunit cele mai bune pânze a lui Courbet cât și sculpturile

contemporanului său Clesinger.

Transformările localului care au avut loc au avut ca scop principal modernizarea arhitecturală corespunzătoare necesităților vremii.

La două case distanță de hotelul Hebert a fost achiziționată clădirea Champereux cât și clădirea Borel. Suprafața totală achiziționată este de 2000 mp., ceea ce favorizează atât prezentarea unei colecții permanente, cât și a unor expoziții vremelnice.

Datorită noului spațiu, a unui plan arhitectural modern, care reunește în mod total cele trei clădiri, muzeul corespunde necesităților moderne.

Arhitectul Christine Edeikins a respectat vechia amenajare, labirintul de lemn a clădirii Herbert și a introdus în interior două săli mari cât și o sală pentru proiecțiile video.

A pus în evidență apropierea de apa Loue, iar fațada a devenit un element dominant.

Ansamblul muzeistic se poate observa de pe podul care trece peste apă.

Sălile de expoziție respectă normele muzeale actuale și astfel picturile lui Courbet și cele patru sculpturi ale sale sunt puse în evidență. Ele constituie fondul de bază al acestui muzeu.

Modul de prezentare este cel clasic, începând cu debutul său, ca un

maestru al artei vechi, abordând o pictură sumbră până la ultimul peisaj care la pictat în exil, în Elveția.

Pânzele sale care au cucerit un prim loc mondial, sunt expuse la Paris, New York, Montpellier și Munich.

Operele sale cele mai izbutite sunt „Autoportretul de la Saint-Pelagie” și „Vulpea în capcană”. Aceasta din urmă este o aluzie la poziția comunei în care s-a născut.

În sălile muzeului putem admira și o serie de picturi de dimensiuni mici, care reprezintă peisaje și animale care au trăit prin împrejurimi. Prin acestea se poate înțelege dragostea pentru natură a pictorului.

Observările sale sunt atât de precise și ne sugerează mediul în care a trăit și s-a dezvoltat Gustave Courbet.

3

În 1860, Gustave Courbet a proiectat o mare clădire la ieșirea din Ornans, pe ruta Besancon, pentru ași instala atelierul la o mare înălțime.

Concepția sa a descris-o în scrisorile sale, muncind la proiect până la

► exilul său în Elveția, în 1872.

În sfârșit, din pricina vicisitudinilor în răscumpărare, treptat, treptat s-au pierdut amintirile.

Pe locul acela se găsește un depozit de vin. Degradat, supus distrugerii locul a fost răscumpărat, nu de mult de Consiliul general din Doubs.

Frumosul peisaj decorativ pe care Courbet la executat pe plafon, nu s-a deteriorat, rămânând doar un fragment pe o hârtie roșie. Restaurarea acestei clădiri a început în 2012.

ARTA lui COURBET

Într-unele din operele sale exprimarea este violentă, precum în tabloul intitulat Originea lumii, pictat în 1866.

Încă de la vârsta de 12 ani va învăța la Seminarul din Omans, tehnica desenului. La vârsta de 18 ani va învăța pictura la Colegiul Regal din Besancon.

Odată cu sosirea lui la Paris în 1839, pentru a învăța dreptul, ia contact cu pictorii Eugene Delacroix și Jean Auguste Ingres, va face cunoștință cu Theodor Gericault.

Sub influența acestora, decide de a învăța pictura și se va înscrie la cursul academic Charles Steuber, unde lucrează după model.

Apoi, va studia la Muzeul Louvre pe măestrii picturii spaniole, venețiene și olandeze.

Devine un mare admirator a lui Rembrandt și Frans Hals, ceea ce-l determină să facă o călătorie în Olanda în scopul cunoașterii mai bune a picturii olandeze.

Prima pictură a lui Courbet este expusă la Salonul din Paris - 1844, căreia îi urmează alte expuneri în 1845 și 1846.

Dar în 1847 toate tablourile i-au fost respinse de juriu.

Profitând de faptul că în 1848 nu a fost constituit o Comisie de primire la Salon, va expune zece

tablouri.

În anul următor juriul va admite 7 tablouri ale sale. Statul francez îi va achiziționa tabloul intitulat „O după amiază la Omans”, iar pictorul va fi distins cu o medalie.

În următorii ani 1849, 1850 se va stabili la Omans, unde va picta pânza „O înmormântare la Omans”, în amintirea bunicului său.

Este aspru criticat ca fiind „socialist” și e denumit „pictor al urâtei”.

4

Iar după trei ani, atunci când va prezenta tabloul „Baigneuses”, atacul criticii se va intensifica.

Colecționarul Alfred Bruyas îi va achiziționa o serie de tablouri. Apoi, îl va invita să locuiască în vila sa de la Montpellier (1854), timp în care va crea tablourile „Întâlnirea-Bonjour, Monsieur Courbet. În același timp va pleca la Palavas, pe malul Mării Mediterane,

unde va picta tablouri cu tematică marină.

Trebuie menționat că în 1849 și-a schimbat stilul de pictură, abordând un stil pragmatic în primele sale autoportrete și în pictura „Noaptea Walpugului” - În stil realist va crea în 1850 „Țăranii din Flagey”, „Revenind la târg”.

După această perioadă va decide de a picta nuduri precum „Scăldătorii” (1853), unde vom vedea femei acoperite doar de un văl. Ceea ce a șocat critica.

Portretele de femei ale lui Courbet au o mare senzualitate precum „Jo, frumoasa irlandeză”, „La Balle” (1855).

Unul din peisajele renumite este „Peisajul din Languedoc”.

Trebuie menționat că între 1862 -1863 pe vremea când va rămâne la Saintes, a participat la unele expoziții colective.

Moartea îl surprinde obosit de tracasările neconținute.

Emilia Dănescu: Zestrea toamnei

Constantin
Popescu

Întâmplător (sau nu?), volumul Emiliei Dănescu, „Zestrea toamnei” (Ed. Singur, 2011), s-a deschis singur la pag.76, unde citesc poezia Nu mai slujesc cuvintele: dezghioc cu-

vintele și / le agăț în copacul fără frunze // când privesc spre ele / cu umilința pietrelor călcate în picioare / fiecare celulă îmi cere să țin. Curios, am citit cartea de debut a autoarei de la început, descoperind o adevărată poezie a toamnei, ca zestre a vieții, comoară de trăiri păstrate în suflet și dăruite în vers. Am găsit deopotrivă poezii cu rimă și ritm de baladă, dar și versuri libere, cu-

rate în metaforă și bine strunite. Pe acestea din urmă le-am simțit mai vii, mai încărcate de sentimentul unor trăiri adânc deslușite. Am înțeles că Emilia Dănescu face contrariul afirmat în prima poezie citită, adică slujește cu adevărat cuvintele. Nu am găsit decât rareori cuvinte grele (moarte, etc) în versuri, dar cel mai des întâlnite sunt melancolie, tristețe, toamnă, septembrie,

cer, dor, poate și altele care definesc acest debut poetic. Ascund în ele focul nemuritor al eternei iubiri ce

Marina Ilie

...frânturi din Ea

Îi plăcea să se ascundă sub acel cearceaf alb. De sub el își putea imagina camera altfel. Își putea imagina ca acolo, în fața patului, cineva aștepta cu sufletul la gură să-i vadă chipul, apoi să se așeze lângă ea, să o sărute pe frunte și să-i arate fereastra spunându-i: „Soarele e nerăbdător să te vadă!”.

Pur și simplu iubea ploile de vară. Îi plăcea să se lase răsfățată de ele. Parcă în acele minute se strecura puțină eternitate, parcă îi alergau prin vene câte-n lună și-n stele, parcă o apuca o poftă nebună și totuși atât de copilărească de a dansa, a sări și a cânta în legea ei.

Îi plăcea să-și ofere astfel de clipe de când o cuprinsese teama de a se mai apropia de oameni. Lăsa temerile de-o parte și se bucura că există. Știa că mai devreme sau mai târziu cineva o va descoperi cu tot cu femeia, copilul și sufletul din ea.

Uneori se simțea su-

focată de oameni. Se ridica de pe locul ei și pleca fără să dea o explicație, fără să schițeze un gest de „La revedere”. Mulți o numeau nebună, dar ce știau ei? Lumea lor mirosea a naftalină, ca și cum nimeni, de mult timp, n-ar mai fi scos la suprafață ceea ce avea cu adevărat în suflet.

Așa că ea pleca... Își instala gânduri și sentimente pe lângă ea, așa cum alții își întindeau rufele. Le citea și le interpreta până când o oboseau. Apoi răsufla mulțumită, își strângea minuios „lucrurile” și se întorcea la ei. Lumea sa nu era nici plictisitoare și nici bolnavă ca a lor.

De ceva timp prinsese gustul jocului. Înțelesese că are puterea de a-și crea propriile reguli și se comporta ca atare. Nu! Nu încerca să preia con-

trolul asupra lor, ci voia doar să mențină controlul asupra ei. Controlul ei nebun, imperfect, încropit din simplu și complex, dar mai presus de toate... original.

Ei, bineînțeles, nu o înțelegeau nici acum. Adică, Dumnezeu?! Oare cum își permitea să își ofere mai mult decât le oferea lor?

Simplu! Le răspundea mereu, mai mult ca o concluzie pentru sine: „Dragilor, de fiecare dată când nu ți se oferă ce meriți, nu înseamnă că nu primești nimic. Nu vor mai primi ei, iar tu îți vei oferi la rândul tău”.

O luăsese la fugă pe plajă. Își dădea jos rochia cu o poftă nebună de a se arunca în brațele mării. Se lăsa dusă de valuri, cânta și râdea de una singură. De fapt nu, ea știa că râde cu marea!

Câțiva curioși veniseră să o vadă. Cu toți o credeau nebună, dar în toți treziseră pofta de libertate, pe toți îi făcuse să se îndrăgostească de ea... cea care avea curajul pe care nici unul dintre ei nu-l avusese vreodată.

Nu era prima dată când făcea asta, pentru că se născuse cu iubirea de mare în suflet. Ba chiar îi plăcea să creadă că e fica mării. Putea să-și imagineze orice, ca de obicei!

Spectatorii? Făcea abstracție de ei. Erau mult prea anosti niște roboței ce deveniseră de bună voie sclavii monotoniei și vieții aparente.

► definesc sufletul ca esență divină. Căderi și înălțări, pași sau odihnă, frământări și nostalgice amintiri se împletesc în vocea poetei, dezvăluind fată de iarbă mi-ai spus / zămislită din partea albastră / a sufletului (pag. 31, poem cu albastru). Care altă culoare decât seninul poate fi asociată aspirației sufletului către

cer? Câte iubiri se adună, Doamne, / într-un om, / în vanitatea convingerii lui / de a fi unic (pag. 43, câtă iluzie...) e o formă de meditație filosofică, des întâlnită printre versurile poetei, poate strecurate cu voită abilitate. Este una din calitățile cărții, anume aceea de a oferi spre reflecție cititorului teme apropiate

poetei. La loc de cinste se află dragostea, trăită, durută, înălțată și pururi învingătoare.

Printre file, ilustrațiile lui Radu Vasile Chialda sporesc prin tematica lor unda unui mister poetic ce străbate volumul. O poezie ca senzație (a se vedea J.L. Borges), dar și ca trezire a unei conștiințe de sine într-o lume deseori percepută ca absurdă și săl-

batică. Un debut promițător, în care citesc Petice de suflet (pag. 66): Iubește, muză, cu gust de migdale, / Licoarea ascunsă în petic de suflet, / Destramă tristețea-n tușe domoale / Și rana săpată adânc peste umblet, cu gândul la versurile Veronicăi Micle, alăturate marelui Eminescu, fără să știu prea bine din ce motiv. Dar simt că așa trebuie.

Ștefan Lucian
Mureșanu

Motto: Dragobete blând și darnic, / Senfășoară ca năvalnic, / Patimi vechi le reaprinde, / Dragoste în plasă prinde. (Viorica Pop)

Încercare de etimologizare a cuvântului Dragobete

Sărbători ale iubirii au existat și încă dăinuie ca date de celebrare în calendarele lumii, ca simbol al fertilității a ceea ce în fapt oamenii au avut cel mai la îndemână gest de manifestare a dragostei, iubirea, de atunci, de când lumina a călăuzit dezvoltarea conștientă a omenescului.

Cercetări recente, față de cele care s-au manifestat sub influența estului slav, care asociau etimologia termenului dragobete ca provenit din limba slavă, au indicat că acest cuvânt și-ar putea avea originea în limba tracă. Însă, mult folosit ca manifestare religioasă și de daci, pentru o divinitate celebrată în această perioadă a anului, a sfârșitului de lună a lui făurar, ca o divinitate al cărei nume nu s-a păstrat, după cum multe altele, din ceea ce au fost vechii daci, nu ne sunt cunoscute până acum. Este lesne de înțeles că această manifestare, la vechii daci, era sărbătorită într-o perioadă de maximă fertilitate, când munca câmpului sau păstoritul, ca treburi anulate din

Sărbătoare a iubirii la români, Dragobetele

cauza gerului aspru al iernii, ar fi putut reprezenta o tainică perioadă a procreării. Este, totuși, o ipoteză și o aplecare asiduă spre cercetarea mult mai amănunțită a începuturilor obiceiurilor românești, a fenomenelor care au influențat acceptarea acelor cutume, a aflării și datării cu mai multă exactitate a existențialului în cultura tradițiilor strămoșilor noștri.

Nu vom ignora nici ipoteza etnografului Marcel Lutic, de la Muzeul de Etnografie al Moldovei, și nici a cercetătorului în etnologie Ion Ghinoiu, de la Institutul de Etnografie și Folclor Constantin Brăiloiu din București al Academiei Române, care susțin că acest cuvânt, dragobete, ar avea originea din limba tracă, iar etimologia lui ar putea distribui următoarea explicație: cuvântul trago, de origine dacă, a devenit cu timpul, în limba română, țap și simboliza puterea de procreare, forța vitală, fecunditatea, iar cuvântul pede ar putea fi tradus cu termenul românesc, picioare. Poate de aici cuvântul perpedes, pe care românii și grecii îl foloseau în exprimarea mersului pe jos, desculț. Nu este de mirare ca sacrificiul iubirii să fi avut un canon atât de pătrunzător în purificarea trupului ca

acela al mersului cu picioarele goale, acolo unde iubita îl aștepta pe voinic. Se pare că acest obicei mai dăinuie în unele părți ale satului românesc, pentru că adesea tinerii se întâlnesc în poieni ascunse, descălțându-se și zburdălnicind pe verdeața presărată cu flori. Cele două cuvinte au suferit în timpul istoric al civilizației românești transformări: trago, spun cei doi renumiți etnologi, pe care i-am amintit în rândurile de mai sus, a devenit cu timpul drago, iar termenul pede se va transforma în bete. Bete, folosit în unele zone din Oltenia are înțelesul de mulțime, adunare, însă simbolic acest cuvânt se pare că avea să denumască, mai târziu, cingătorile înguste, frumos țesute, purtate de flăcăi în zi de sărbătoare. Acestea erau așezate în diagonală peste cămașa frumos brodată sau ca fâșii la brâu, pentru legarea cămășii, simbol al iubirii, al prinderii în marea taină a procreării, în tainicul port popular românesc. Desele schimbări de pronunție a consoanelor d în t, b în v sau b în p, întrezărind ideea că termenul drago ar putea proveni de la cuvântul traco sau drago (în limba dacă, chip drag), derivând în dragon, drac și așa mai departe, care se spune că ar

fi putut da naștere numelui zeului iubirii la traci. Să nu neglijăm că terminația "-ete", sufix augmentativ, are și sensul, în limbajul românesc, de ironie, nu jignitoare, mai degrabă o atenționare jovială: băiete, de exemplu, este semnificativ în a demonstra aprecierea zburdălniciei, veseliei cuiva tânăr.

Semnificația sărbătorii de Dragobete, la români

Lăsând la o parte numele zeului iubirii la daci nu putem ignora faptul că obiceiul nuntirii, în perioada menționată, nu a existat la străbunii noștri traci. Că au fost evenimente în istoria evoluției și dezvoltării acestui popor care nu s-au menționat în scris, nedescoperindu-se până acum vreo mărturie, ci doar sporadice consemnări străine, nu înlătură adevărul existent al tradițiilor, dovadă fiind obiceiurile sătenilor din Munții Apuseni dar și a grupurilor de locuitori de la șes, din același neam de daci, chiar dacă peste ele a trecut tăvălugul popoarelor migratoare. **Va urma**

Despre azi și mâine

Marina Glodici

Am bucuria apelor care curg din înălțimea cerească a sufletului și mă înfășoară destinul ca o manta de neprihănire. Îmi vine să trezesc din somnul vieții pe toți ce vor să caute fericirea. Azi și mâine. Iată o mențiune destul de filozofică. Asta dacă vrei să aprofundezi cu inima și mintea și să pui voința la înaintarea spre optimismul adevărat și nu spre falsul entuziasm al gândirilor așa zise pozitive.

Dacă azi e soare și lumina te învăluie până în adâncul sufletului, mâine ar putea fi înourat și atunci lumina din interior ar trebui să fie întipărită pe față pentru a putea simți vântul răcoros adus de nori pentru a-ți crea ambianța necesară unui simțământ binecuvântat. Candida privire a florilor ar trebui amestecată cu mireasma parfumului lăsată de urma pașilor îngerești ale sufletelor curate de pe pământ.

Azi înseamnă acum, exact în momentul acesta. Mâine înseamnă mai târziu, cândva, în anumit moment. Iubirea așteaptă, ea nu fuge și nu se mânănește în fața amărilor și a ezitărilor. Niciodată însă nu există azi

și mâine atunci când iubești cu adevărat. E lesne de înțeles că veșnicia e însăși dragostea îmbrăcată în haine mereu de sărbătoare. Simfonia unei trăiri curate persistă peste vreme și e cântată cu gingășie de orchestra ochilor, buzelor și a chitării inimii care cântă chiar și cu lacrimi în strune.

Azi și mâine. O noțiune temporală ce te îndeamnă la cugetarea. Și stă sub cascada clipelor care udă impetuos tâmpla pe care curge liniștit gândurile spre privire, limpezind-o. Cum am putea să ne raportăm, oare, la secunde de nebănuite de grăbite ale cearșornicului pământean? Să nu pierdem niciodată trenul unei zâmbiri frumoase îngemănate cu seninătatea curcubeului. Să nu regretăm trecerea timpului care plouă parcă, cernindu-ne tâmpile și transformându-ne din copii în adulți cu vise și dorinți ce țin în brașele lor finite, ființe iubite și amintirile cele mai frumoase.

Fiecare „azi” se transformă în mod misterios în „mâinele” ce ne presează sub greutatea atâtor neîmpliniri sau responsabilități. Lup-

tăm cu înverșunare unul împotriva celuilalt și uităm cât de finite ne sunt cărările și umbletele pământene și cât de limitat poate fi momentul și unic! Cât de scurtă pare viața dacă stai puțin să contempli asupra trecerii ei! Se zice că în clipa în care te simți presat de timp îmbătrânești. Dar, oare, așa să fie? Oare, chiar îmbătrânim cu adevărat sau ne lăsăm în mreaja deșertăciunii (ființelor noastre de lut care se schimbă ca și frunza, toamna) care reușește să ne deznădăduiască și ne face să nu mai trăim cu bucurie aici pe acest pământ atât de efemer! Vârstele sunt ca niște pași în vreme; asemeni pașilor pe care îi parcurgem în fiecare zi pentru a ajunge la țintele propuse.

Azi și mâine. Ce faci sau ai făcut azi, la sfârșitul unei zile? Ai iubit pe toată lumea? Ai făcut măcar un bine? Ai reparat un rău pe care l-ai făcut ieri pentru a fi mai plin de pace mâine? Am iertat cu adevărat pe toți ce ne-au făcut rău? Da. Trebuie iertați pentru totdeauna pentru ca pacea divină să o avem în inimă și să ne dea armonia vieții și zâmbetul adevărat pe buze. Da. Și azi și mâine. Gânduri

azi, gânduri mâine.

Așteptăm azi un mâine mai fericit și mai plin de speranțe. Cei care trăiesc alături de ființa iubită speră să realizeze cât mai multe lucruri. frumoase. Și sunt posibile toate lucrurile dacă sunt făcute prin spiritul dragostei adevărate. Alții care sunt singuri așteaptă azi și mâine să întâlnească marea dragoste alături de care să trăiască sau să-și continue viața într-un chip creator. Cu mulțumirea și evlavie în suflet..

Dar între azi și mâine suntem toți care împreună putem trăi în armonie dacă avem în noi acea pace care întrece orice pricepere omească. Adică pacea coborâtă din cer, care ne leagă de cer și care ne dezleagă de timp și spațiu trăind astfel liberi și neîncorsetați de nicio piedică în calea vieții.

Azi și mâine. Să iubim, să sperăm, să credem cu putere că suntem în mâna Creatorului. Să ne punem pe altarul Dragostei divine simțind astfel fiorul bucuriei, biruinței și a bunelor simțiri care cântă mereu același moment la plus infinit, oprind timpul într-un azi plin de împliniri materiale și spirituale.

ÎNTUNERIC

Picături de tăcere
Se preling în brazde
Contorsionând peștii la mal
Forme sub ape isterice
Picături de tăcere
Adunate în coș de nuiel
Sub copacul aspru al vieții
Colțuri de minți viagere
Picături de tăcere

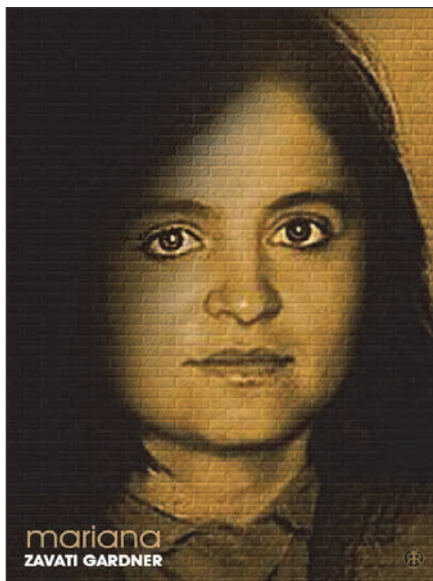
O PROBLEMĂ DE VÂRSTĂ

Insula se tot micșorează
Fără somn, îi cercetez malurile
Cu satnavs pe hărți virtuale
Aerul e-nărcat de mânie
Furtuni mici... furtuni mari...
Apar și dispar la întâmplare
După anotimp colectez
Amintiri zadarnice
Prea personale să fei împărtășite
Satul meu se tot micșorează
Cunosc mai multe locuri
ca înainte
Și mai multe nume
din cartea de telefon
Zilele mele de azi și de ieri
Devin tot mai mici
Până dispar într-un punct...

REPETIȚIE

Zilele copie noaptele
In oglinda
Iatacului cu tapet
Și anecdote răsuflăte
Privesc laguna
Prin fereastra deschisă
De la pervazul meu cu pernuță
Prin casă se fac auzite
Cuvinte arzânde
Ferecate-n întrebări ascuțite
Simt tufișuri crescânde
Într-un joc inventat când surfez
Peste lanurile vecerniei
Adulmec sudoarea durerii
Cum se ridică ceață-arcuită
Bronzată în apa de mare
Gust ce-am pierdut
Despre visul din iatac
Pe fundal de limbi înroșite
Formele se copie una pe alta
În oglinda paralizată

Versuri de departe Poeme de Mariana Zavati Gardner

De voci joase fără formă
Făr' de-nceput... făr' de sfârșit...

O ZI DIN NIMICURI

Platforma japoneză intactă
Plutise timp de peste un an
Până când atinsese plaja cu scoici
De cealaltă parte-a oceanului

Plutise un an sa ajungă acolo
Pe plaja cu dune și lemn plutitor
A fost parte din ȘTIRI
pe Coasta Pacificului
O macara fusese adusă
s-o mute de-acolo.

A doua zi – familii cu copii,
Oameni cu câini, oameni singuri
Sosiseră buluc să se zgâie
La platforma japoneză intactă
Ce plutise din Japonia
după tsunami
Macaraua înțepa nisipul și scoicile
Mergeam de-a lungul cărării
Mărginite cu ierbi aromate
În ultima zi a
platformei japoneze intacte
Sequoias cu scoarța
imună la insecte
Urmau sa fie doftoricite
de fiul meu
Ucenic în ale medicinei,
cel care-și pierduse
Pijamaua undeva
prin acele locuri bizare
Orele devenau gravide-n minute
Și pâcla înghițea orizontul
El le îngrijea tinerețea
fără bătrânețe
Dintr-un hotel indiferent
din Eureka.

Oameni de lângă noi

Urmare din pagina 16

N-a venit? Vladimir: Nu. Estragon: Și acum e prea târziu. Vladimir: Da, e noapte." Un calup discursiv imposibil de acceptat pentru anti-Godot-ul nostru deloc închipuit și dominat de o voință puternică, care i-a alun-gat din toate ungherele sufletu-lui său întunericul mut și ceața...

Ca umbra întinsă pe zăpadă a unui arbore secular, Godot-ul profund antibeckettian și unic ilustrat cu deferență și admira-ție de noi în acest sumar cadru portretistic literar poartă, evi-dent, un nume concret: prof. univ. dr. ALEXE GHEORGHE. „Cel care simte chemarea, în a-

dâncul inimii, și știe să caute, va găsi acolo prieteni străvechi, nenumă-rate splendori, și

tot ce își dorește cu ardoare.”, scria în „Muntele runelor” unul dintre reprezentanții străluciți ai școlii romantice de la Jena - Johann Ludwig Tieck. Cred că matematicianul ALEXE GHE-ORGHE a reușit ca să își afirme în mod plener coordonatele sen-sului său haric între limitele acestui complicat parcurs exis-tențial dat, construind cu răb-dare și migală un veritabil „dis-curs contra piedicilor” (Marcel Moreau), dar și a duplicității spiritului și rațiunii omenești. Iar simfonia destinului nu s-a terminat încă... Vor mai fi multe alte lucruri de spus și de aici înainte.

Corneliu Leu

De aici, nu a mai fost nevoie decât de un pas ca să dorească să și scrie. La început au devenit coautori, adică scriitorii adevărați, cărora ei le tot făceau observații politice pe text, disperați să-și tot refacă literatura, îi luau pe ei coautori ca sa-și vadă opera apărută (adică, exasperat de observații și indicații politice, maestrul respectiv ceda ca la tocmeală: „taie tu, adaugă tu, dracului, ce modificări vrei și facem jumate-jumate!”). Așa a apărut „Nepoții gornistului” de Cezar Petrescu și Mihai Novicov, „Pentru fericirea poporului” de Aurel Baranga și Nicolae Moraru, numai Camil Petrescu rezistând pe când încercau să-i lamineze și forjeze textul la „Bălcescu” politizându-i-l mai mult decât făcuse el, fapt pentru care, într-o mare consfătuire a fost demascat pentru greutățile pe care le face îndrumării de partid. Acea a fost, însă, o primă etapă, după care mulți din eșalonul pomenit au început să se vrea autori totali publicându-și propriile lor cărți. Nărav care s-a perpetuat la activiști, continuând cât a ținut regimul: Vedeai cum apărea câte unul la partid care părea mai descuiat, dădea indicații mai ușor fezabile, își crea, poate, chiar și cercul lui de acoliți, iar, deodată, te trezeai cu el autor, venind cu o carte de te durea capul, pe care ți-o dădea să i-o și

Completare tristă la un jurnal din 1949

Critica de direcție a lămuririi și duminării (III)

publici, să i-o și lauzi!

Atunci au început și verificările de partid în care-și plăteau polițe mai vechi chiar ei între ei, activiștii. Nu ne dădeam noi seama de anvergura lucrărilor pe dinăuntru, nici nu eram în poziția de a tânji după funcții de vreme ce deabia debutaserăm, așa că stăteam pe tușă și priveam cutremurele ale căror valuri (te ridică, te coboară) nu ajungeau la noi ci, cel mult la generația dinaintea noastră: Geo Dumitrescu, Petru Dumitriu, Dimitrie Stelaru, Ben Corlaci, Vladimir Colin, Nina Cassian, Miha Drăgămir, Neculai Tăutu, A.E. Baconski, Alexandru Balaci, Horia Liman, Vlaicu-Bârna, Mihnea Gheorghiu, Dan Deșliu, Victor Tulbure, Mihai Cosma, Lucian Valea sau cenacliștii sindicaliști Cristian Sîrbu, Gheorghiu-Pogonești, I.G. Boldici, Haralamb Zincă, Nicolae Nasta, Mihai Gavrila, Francisc Munteanu, Liviu Bratoloveanu, ori studenții Cezar Drăgoi, Letiția Papu, Paul Cornea, Vicu Mândra, Gica Iuteș, Ion Barna, Marcel Gafton, Theodor Mănescu, dubioși, plagiatori și escroci ca Jean-Paltin Jipa, Octav Măgureanu, A. Jurea, Smeureanu, Roda, Ion Nicola, fiind clătinații dintre care se

alegeau unii perdanti și unii câștigători; unii cu interdicții, alții cu funcții. Semnături devenind consacrate precum Streinu, Cioculescu, Adrian Maniu, Dan Botta, Virgil Gheorghiu, Radu Tudoran, Neagu Rădulescu, Ion Marin Iovescu, Vasile Voiculescu, D. Ciurezu, Iulian Vesper, Mircea Streinu, Constant Tonegaru, Pavel Chihaia, Ion Frunzetti, Tudor Șoimaru, Ion Luca, Mihail Drumeș, Octav Dessila intraseră într-un total con de umbră, dacă nu mai rău.

Gândiriștii și naționaliștii erau în închisoare; cei rămași în străinătate erau condamnați în contumacie; Agârbiceanu, Gala Galaction, Emil Isac, Mihail Sorbul, Al. Cazaban rămăneau ca semnături necesare de articole, dar cu opera literară sub obroc care acoperea la modul grav, de interzicere și cenzură, valorile interbelice și o parte din cele clasice, în vreme ce avansau producțiile lui Stancu, Breșlașu, Beniuc, Bănuță, Davidoglu, Ion Pas, Petre Iosif, A.G. Vaida, Carol Ardeleanu, Zoltan Franyo, Margul-Sperber, Mihail Șerban, Victor Torynopol, Nagy Istvan, George Lesnea, Istvan Astaloș, Dumitru Ignea, George Sidorovici, Alexandru Jebeleanu,

Eugen Frunză, Ioanichie Olteanu, prin pile la tovarăși mai mari, dintre cei care câștigau teren prin izolarea Anei Pauker. Atunci li s-au găsit unora în dosar „pete albe”, care nu erau a bine cum ar sugera culoarea, fiindcă însemnau perioade incerte în activitate, ca o hartă necunoscută care dă motiv de dubii și suspiciune și am văzut pe o perioadă de câțiva ani salturi mortale de genul intrării într-o retragere totală a lui Vitner către practica universitară unde, cu toate că a continuat să publice unele studii, a rămas cantonat doar la capitolul de apreciere critică a proletcultismului; de genul fugii lui Novikov să-și dea doctoratul în literatură la Iași, a căderii de piscică a lui Moraru, păstrând în gheare direcția „Vieții românești” ca o muncă de jos pe care o primea fiind suspendat din partid pentru o verificare mai profundă dar, de fapt, consemnându-și prin asta calitatea de critic de direcție cu care se flata, harul fiindu-i doar la direcție, nu și la actul critic. Ca și Novikov care, după doctorat și-a zis că e istoric, nu critic literar. Tot așa cum, în cazul său fericit de

► scriitor adevărat, nu făcătura de recenzenți ca ceilalți, Zaharia Stancu, suspendat, a făcut jocul de a pleca de la președinția Uniunii Scriitorilor, dar s-a păstrat la Teatrul Național director, ne făcând parte din organizația de acolo și, până să se observe lucrul acesta, a reușit toate temenele ca să ajungă să fie iertat. În acest context tulbure, lucrurile trebuind să se burocratizeze, a rămas la CC cu problemele literare, mai mărunț și, precaut, conștient de funcția sa nedecizională, Paul Georgescu, recenzent și el, dar dintr-o generație mai citită și cu facultatea aproape făcută, fapt pentru care în scurt timp a devenit și preparator, lector, etc. Îl cunoșteam oarecum, tatăl său fiind medic provincial la Tândărei, cum era mama la Medgidia, iar un unchi al său avocat din Hârșova făcând politică împreună cu tata. Actul lui critic începuse a teroriza la un moment dat, având și girul miciei funcții de partid prin care era pus tocmai ca să-i informeze pe „tovarăși” de ce se petrecea în literatură. Trebuia cultivat, fiindcă orice rând al lui tipărit despre tine putea deveni și text de raport informativ în urma căruia, nu era de joacă: mai scriai sau nu mai scriai, aparatul lui critic căpătând antene prin J. Popper, Fl. Tornea, Barbu-Câmpina și Valentin Silvestru la „Flacăra”, Horia Bratu, Silviu Iosifescu, Vera Călin, Emil Suter la

„Viața Românească”, Ov.S. Crohmălniceanu, Simion Alterescu, N. Tertulian, F.I. Bociort și Eugen Luca la „Contemporanul”, Traian Șelmaru, Sergiu Fărcășan, Ileana Vrancea și Victor Bârlădeanu la „Scân-teia”, N. Bălănescu, Andrei Strihan, Vicu Mândra și Savin Bratu la „Scân-teia tineretului”, H. Deleanu și D. Hâncu la „Veac nou”, Andrei Băleanu la „Tânărul leninist”, Mihai Gafița la ce mai rămăsese din „Universul”, N. Barbu și Iancu Aronescu la „Iasul literar”, ziariști ideologici, adică politrucii direcți la „Munca”, „România liberă”, „Lupta de clasă”. Până la urmă, s-a speriat și el de întorsătura pe care o luau lucrurile și, dovedindu-se scârbit de un asemenea act critic, și-a descoperit preocupări de prozator și s-a dedicat ficțiunii, ne mai voind să audă de genul infamant pe care-l practicase învățându-i și pe alții un asemenea cinism. Pentru că, schiopătând cu defect la un picior, el reedita pe coridoarele redacțiilor unde publica și ale Comitetului Central unde purta informațiile și prelua deciziile în ceea ce ne privea, imaginea polițismului de curte din istoriile franțuzești; ceva între intrigile lui Talleyrand și măsurile represive ale lui Fouché.

[4]

Așa se configura structura de dictatură marxist-stalinistă asupra conștiințelor artistice în

primele sale forme birocratice: Cu critici de specialitate ca funcționari nu prea înalți, dar destul de stăpâni pe domeniul pe care li se delegau funcțiile celor mai mari și mai nepricepuți, spre a fi niște mici dictatori care te puteau și înălța și coborî, poliția de palat bolșevic veghind la puritatea ideologică a literaturii ori altor arte. Pentru că, veghetori ideologici erau mai mulți și, apoi, au devenit tot mai mulți, exercitând asupra noastră actul critic din diverse direcții. Erau cei din conducerile și secțiile de specialitate ale marilor cotidiane care, deseori nici măcar nu semna cu numele lor, ci exista un pseudonim (La „Scân-teia” într-o vreme: M. Costea) care nu ierta niciodată, exercitând tăieri în carne vie prin texte la care contri-

buiau mai mulți politrucii și critici literari care, astfel, controlându-ne pe noi, se controlau și unul pe altul și nici nu se compromiteau afișând sub semnătură personală tăioase și schematice concluzii ideologice.

Tot așa, din critici (mai mult sau mai puțin) literari, universitari pe puncte de pe la catedre, dar și reprezentanți ai oamenilor muncii, adică veleitari cenanclști de pe la sindicate, se făceau, sub conducerea unui politruc cu funcție (șef sau adjunct de șef de secție la CC) „brigăzi de partid” care analizau rezultatele editoriale, ale unor reviste sau ale unor sectoare, venind cu „măsuri” - adică sancțiuni, schimbări din funcție, trimiteri la munca de jos sau la cursuri de ideologizare.

Va urma

George R. Roca

Ispas, motan gras... (2)

(Povestire de pe mare)

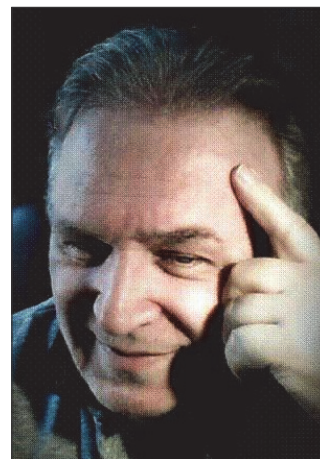
Foamea îl scoase din nou, pe Ispas, afară din cabină. Ieși pe punte și se așeză la pândă, așteptând să apară vre-un pescăruș, ca să-l poată înșfăca și să-l mănânce. Dejeaba! Erau prea departe de mal ca vreo pasăre să se aventureze într-acolo. Foamea îl chinuia din ce în ce mai tare. Se duse la provă unde era atârnată plasa de pescuit și o cercetă cu atenție. În afară de câteva alge uscate nu găsi nimic. Mirosul de pește, care se înbibase cu timpul în sfoara acesteia, îl inebunea, făcându-i și mai mare foame. Plasa aruncată de furtună atârna peste bord, pe jumătate în apă. Cu grijă, coborî pe ochiurile plasei ca pe o scăriță, până aproape de nivelul apei. Negăsind nici acolo, macar o rămășiță de pește, dădu nervos din coadă. Văzu sărind din apă un pește aproape tot atât de mare ca el. Se sperie și căzu în apă. Noroc că marea era linistită. Noroc că plasa atârna până la nivelul acesteia și avu de ce să se agațe. Cu mare greutate se urcă pe punte scuturându-și blana udă. Își aduse aminte de peștele care sărise după coada lui și i-se făcu și mai mare foame. Își învinse frica și coborî din nou pe plasă până aproape de nivelul apei. Își băgă vârful cozii în apă și îl mișcă încet. Imediat în jurul acesteia apărură cârduri de peștișori argintii. Cu mișcare bruscă, Ispas,

înfipse ghiarele într-un pește care era mai aproape de el și îl scoase la suprafață. Ajutându-se cu colții îl prinse de cap și îl imobiliză. Urcă cu grijă pe punte, fiind atent să nu cadă din nou în mare și să nu-i scape valoroasa pradă. Se așeză pe burtă și începu să-l înfulece cu solzi cu tot. Niciodată nu mâncase ceva mai gustos. Nici măcar delicatesele pe care i-le dăduse răposata Babana nu puteau să-l egaleze. După ce îl termină simți că nu era încă satul, așa că se duse din nou la pescuit. Coborî mult mai sigur pe plasă și în câteva secunde prinse un alt pește de toată frumusețea. Îl târâ pe punte și îl devoră și pe acesta cu mare poftă. Începu să se simtă bine și normal. I se făcuse lene și somn. Ca să-și facă siesta, ca altădată, coborâ în cabină. Acolo dădu de Panait care gemea de durere. Gândul motanului, era totuși, la peștii jucăuși din apă, care îl săturaseră și îl făcuseră să se simtă

bine. Poate și stăpânul ar dori să mănânce unul! Mulți pești prinsese Panait și îi împărțise cu Ispas. Venise și rândul motanului să-și plătescă datoriile.

Din două sărituri ajunse pe punte și încă din două pe plasă. Mult mai stăpân pe sine ca înaintea, coborî cu dexteritate, își băgă coada în apă. Când apărură peștii, agăță unul care i se păru mai mare. Îl scoase pe punte și cu greu îl târâ până în cabină, punându-l aproape de gura lui Panait. Acesta deschise ochii, văzu peștele încă zbătându-se și inebunit de foame îl luă și mușcă din el. Își dădu seama de ceea ce făcuse și cu mare greutate își scoase cuțitul din buzunar, curăță peștele, îl tăie în bucăți și începu să-l mănânce așa crud cum era. Nu avea un gust prea bun dar totuși îi astâmpără foamea. Ispas, văzându-l ca a terminat de mâncat, o zbughi afară și se mai întoarse cu un pește. Marinarul îl mănă și pe acesta și

adormi. Se trezi peste câteva ore cu o senzație de mai bine, dar totuși piciorul îl chinuia foarte tare. Lângă el erau așezați trei pești păziți de Ispas. Îi mănă în grabă, zicând bogdaproste motanului și apoi se târâ până la pat făcând un efort supraomenesc să se urce în acesta. Din cauza efortului și a durerii leșină din nou. Mai trecură câteva zile, timp în care se hrăni cum putu cu peștele crud adus de pescarul cu patru picioare. Se mai întremă puțin, dar totuși piciorul îl chinuia din ce în ce mai tare.

O duse așa zile și nopți fără sfârșit, trăind doar cu peștele adus de motan și cu apa de băut din butoiul din cabină. Piciorul i-se mai dezumflase, dar prinsese o culoare pământie pe alocuri cu pete vineții. Își dădu seama că e cangrenă și simți că în curând o să moară. Apucă, cu mare efort, o sticlă de rom și o bău aproape pe jumătate. Adormi, fără să mai simtă durerea, mirosul greu și mizeria care domnea în cabină. Visă că se plimba pe nori și că putea

► să meargă pe aceștia fără să cadă.

Din când în când ajungea la marginea norului și atunci un picior îi aluneca în gol. Cu mari eforturi se ridica și mergea mai departe, apoi ajungea iar la margine, iar cădea și iar se ridica. La un moment dat căzu cu ambele picioare de pe nor, ducându-se cu mare viteză spre pământ. Văzu munți, ape, case și chiar oameni. Acești se uitau la el mirați, îi făceau semne și parcă îi spuneau ceva. Se sperie, se trezi și dezchizând ochii, văzu în picioare în fața lui doi oameni. Unul dintre ei îl ținea în brațe pe Ispas, mângâindu-l cu tandrețe. Crezu că visează în continuare. Simți durerea din picior și își dădu seama că totul e real. Unul dintre oameni îl întrebă în limba engleză ce s-a întâmplat cu el și cu corabia. Abia putând să lege câteva cuvinte le spuse despre furtună și despre accident. Cel mai tânăr dintre cei doi necunoscuți îi examină piciorul și dădu nemulțumit din cap...

Panait își pierdu cunoștința trecând din nou în lumea viselor. Parcă auzea niște glasuri ciudate, un freamăt de pădure, apoi un zgomot de ferăstrău, copaci tăiați, o durere ascuțită, și mai apoi îi dispărură toate imaginile. Zăcu așa între viață și moarte până când într-o zi se trezi. Își dădu seama că se afla întins pe un pat de spital. Deschise larg ochii și văzu în fața sa o tânără îmbrăcată într-o uni-

formă albastră ca cerul. Aceasta îi dădu bună ziua și îl întrebă cum îl cheamă. Marinarul își aduse aminte, cu groaza de ceea ce i-se întâmplase, de piciorul zdrobit. Totuși nu mai simtea durerea aceea insuportabilă. Încercă să-l miște... dar piciorul îi dispăruse de la genunchi în jos. Înțelese atunci, de ce era întins pe acel pat și de ce se afla acolo la spital. Scoase un oftat și începu să plângă. Tânăra îl mângâie pe frunte și îi spuse că în curând se va simți mai bine, să fie optimist deoarece nu este singurul om din lume rămas fără o jumătate de picior. Închise ochii și în față îi apărură toate imaginile dezastrului: uraganul, catargul rupt, cabina, butoiul cu apă, peștele crud, Ispas... Ispas! unde o fi Ispas? Un țipăt îi ieși din gură:

- Unde mă aflu? Unde este Ispas-Motan Gras? Unde e bunul meu Ispas, cel care mi-a salvat viața?

- Nu înțeleg, domnule, despre ce motan vorbiți! îi spuse fata, ștergându-i fruntea transpirată... Pot doar să vă spun că vă aflați la secția de ortopedie a spitalului regal din Plymouth.

- Plymouth ați zis? Cum naiba am ajuns aici? Unde este dragul meu motan?

- V-a adus la spital o caruța a administrației portului nostru. Despre motan, nu știu nimic!

- Vreau motanul! Vreau motanul! Unde este dragul meu Ispas?

Fata își îndreptă privirea spre tavan și dădu încet din cap, crezând că marinarul și-a pierdut mințile. Se îndreptă spre ușă cu gândul să meargă să anunțe medicul de serviciu.

- Domnișoară nu pleca! îi spuse Panait, mai stai te rog cu mine, am să-ți explic...

- Mă numesc Samantha, am să rămân, dar te rog să îmi povestești și să îmi spui pe nume...

Bolnavul începu să-i povestească despre furtună, despre accident, despre peștele prins de Ispas și despre felul cum i-a salvat viața. Fata înțelese totul până la urmă și îi promise suferindului că se va interesa de soarta motanului. După câteva zile Samantha îi dădu o parte din vestile care îl interesau. Fusesse salvat de echipajul unei nave australiene de comerț care îl aduseseră până în portul Plymouth. Despre motan și corabia avariata nimeni nu putuse să-i dea nici o știre.

Trecuse o lună de când era în spital și Panait se simțea din ce în ce mai bine. Începu să iasă singur în parcul spitalului, manevrând cu mâinile, destul de abil, căruciorul cu roțile. Era totuși nemulțumit că nu putea să umble. Doctorul îi dădu o speranță, spunându-i că o proteză, care să-i prelungească piciorul amputat, l-ar face din nou să meargă. Acesta, plin de speranțe își comandă imediat una. I se spuse, că cei mai buni specialiști în confecționarea protezelor ortopedice se găsesc la Londra. Părăsi în grabă spitalul din Plymouth și se mută la un sanatoriu din marele oraș. Nu peste mult timp obținu mult doritul obiect, cu care nu se acomoda însă prea ușor. Mersul cu proteza începuse greu, cu dureri, cu căderi, dar și cu multe speranțe. După două luni însă, mergea binișor!

Va urma

Stelian Gomboș

Fiecare om are în sine ceea ce numim noi o destinațiune internă. Facultatea, puterea, voința chiar de a dezvolta mereu, de-a produce prin sine însuși o viață nouă. Nu e nici un om mulțămît de-a rămânea etern pe același punct - omul e oarecum nașterea eternă. Această devenire eternă află în om o putere numai mărginită. Din această contradicțiune a puterii mărginite și-a destinațiunii nemărginite rezultă ceea ce numim viața omenească. Viața este lupta prin care omul traduce destinațiunea sa, intențiunile sale în lumea naturei. Această viață întrucât are de obiect realizarea scopurilor personalității în obiectele naturii se numește lucru. Întreaga viață omenească este o viață a lucrului" (Fragmentarium, p. 153). Împotriva celor ce se declarau liber-cugetători, Mihai Eminescu a dat o replică în "Timpul" din 2 februarie anul 1879: "...a vorbi despre o religie a liberei-cugetări este ceea ce se numește în logică o contradictio in adjecto, este ca și când ai zice "oțel de lemn"".

Mihai Eminescu a fost în genialitatea sa un om de o modestie greu de întâlnit în lumea contemporană. Conștient de darurile cu care fusese înzestrat, atrăgea totuși atenția tuturor ca "nimă-nui să nu-i abată prin minte c-ar fi un geniu. Pământul nostru este mai sărac în genii decât

Despre Mihai Eminescu (2)

în viziunea Bisericii, despre raportarea sa la învățătura creștină, precum și abordarea vieții și operei sale din perspectiva credinței creștine...

Universul în stele fixe. Homer și Shakespeare, Rafael, geniile în arte se nasc o dată la 3, 4 mii de ani, Newton și Galilei, Kant și geniile în știință, o dată la o mie de ani, încât nu știu zău dacă de la Adam până la Papa Leo IX au existat de toți o duzină. Încolo, suntem cu toți niște bieți mizerabili cărora acești regi ai cugetării ne dau de lucru pentru generații înainte" (Fragmentarium, p. 178).

Câteva cuvinte despre „naționalismul” lui Mihai Eminescu

Multă lume și-a creat impresia falsă că Mihai Eminescu ar fi un naționalist disperat, care detesta existența celorlalte popoare, dar ceea ce apără el în fapt sunt tradiția neamului, limba curată, românească și credința creștină: "naționalismul este un semn rău la un popor. Nimeni nu ține la existența sa decât acela ce are să o piardă în curând și aceasta se simte instinctiv. Nicăieri nu se manifestă voință de viață mai tare decât acolo unde viața este periclitată sau prin boală internă sau prin pericol extern" (Fragmentarium, p. 129). Cosmopolitismului, la modă spre sfârșitul secolului al XIX-lea, veacul constituirii națiunilor moderne, cosmo-

politism pe care Mihai Eminescu îl învinuia că ar fi introdus în estul Europei "formele costisitoare de cultură ale Apusului", îi opunea cultura națională în adevăratul înțeles al cuvântului.

Într-un articol, publicat în ziarul "Timpul" la 22 ianuarie anul 1880, autorul mărturisea cu nedisimulată amărăciune: "În loc de-a merge la biserică, mergem la Caffé-chantant, unde ne întâlnim cu omenirea din toate unghiurile pământului, scursă la noi ca prin minune. Ba pentru că limba noastră cam veche, cu sintaxa ei frumoasă, dar grea, cu multe ei locuțiuni, îi cam jena pe prietenii noștri, am dat-o de o parte și am primit o ciripitură de limbă păsărească cu sintaxa cosmopolită pe care cineva, dacă știe nițică franțuzească, o învață într-o săptămână de zile. Bietul Varlaam, mitropolitul Moldovei și al Sucevei, care în înțelegere cu Domnii de atunci și cu un sinod general al bisericii noastre au întemeiat acea admirabilă unitate care-a făcut ca limba noastră să fie aceeași în palat, în colibă și-n toată românimea, și-ar face cruce creștinul auzind o păsărească pe care poporul, vorbitorul de căpetenie și păstrul limbei, n-o mai înțelege".

Legătura dintre Biserica Ortodoxă și neamul românesc Mihai Eminescu o considera a fi fundamentală pentru dăinuirea în istorie a poporului din care și el făcea parte. Rolul pe care Biserica l-a avut în dezvoltarea culturii și identității naționale este incontestabil și aceasta pentru că "Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani păstrătoarea elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit de înghițirea prin poloni, unguri, tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanele de români cari trăiesc dincolo de hotarele noastre. Cine-o combate pe ea și ritualele ei poate fi cosmopolit, socialist, nihilist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai român nu e" (M. Eminescu, Opere, vol. X, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1989, p. 187).

"Moralitatea este pentru suflete identică cu sănăta-

► tea pentru trup!"

Pasiunea națională și socială a scriitorului venea din dorința de a vedea pe români ieșiți din starea nenorocită în care se aflau: "Populația rurală în marea ei majoritate, mai ales cea depărtată de târguri, n-are drept hrană zilnică decât mămăligă cu oțet și cu zarzavaturi, drept băutură spirt amestecat cu apă, trăind sub un regim alimentar așa de mizerabil, țăranul a ajuns la un grad de anemie și slăbiciune morală destul de întristătoare. Chipul unui țăran român, om de țară, trăit în aer liber, seamănă cu al uvrierului stors de puteri din umbra fabricilor. Cine a umblat prin satele noastre, mai ales prin cele de câmp și de baltă, a putut constata că deabia din trei în trei case se găsește câte o familie care să aibă un copil, mult doi, și aceia slabi, galbeni, lihniți și chinuiți de friguri permanente".

Educația poporului constituia în gândirea eminesciană un pilon de sprijin pentru societatea românească. Instrucția publică are în vedere și integritatea morală a cetățenilor pentru că "moralitatea e pentru suflete identică cu sănătatea pentru trup. Un popor imoral este fizic nesănătos sau degenerat". Față de calamitățile fizice cu care se confruntă adeseori țara întreagă, dar care se răsfrâng mai cu seamă asupra celor săraci, pericolele pe care le reprezintă oamenii corupți, vicleni, superficiali

sunt mult mai mari și descurajatoare pentru contribuabilul român: "Între caracter și inteligență n-ar trebui să existe alegere. Inteligențe se găsesc foarte adesea, caractere, foarte arare. Ceea ce trebuie încurajat într-o societate omenească sunt oamenii de caracter. Energia centrului lor de gravitate și dreapta ascensiune a liniei lor de mișcare trebuie descărcată de greutatea prea mari. Precum Arhimede cerea un punct fix, pentru a ridica cu pârgă lumea din tâțâni, astfel caracterele tari și determinate sunt (ilizibil) împrejurul căreia se-nvârt lucrurile lumii. Este drept că ele adeseori sunt rezultatul mișcării sociale".

Schimbând acum, registru discuziei noastre, mă întreb și vă întreb: Cum mai este receptat, tratat și abordat astăzi Mihai Eminescu? Așa cum spunea într-un interviu criticul literar Felix Nicolau, Mihai Eminescu este respectat și amintit doar de zilele nașterii și morții sale, dar mai rău decât atât este faptul că în ultimii ani s-a pus accentul pe omul Mihai Eminescu mai mult decât pe opera sa. Ce mai știe generația de azi despre cel numit șablonard "poetul neperche al literaturii române" și "poetul național al românilor"? Citeam recent niște păreri ale unor tineri prin unele spații virtuale de dezbatere - deloc de ne luat în seamă - potrivit cărora Mihai Eminescu

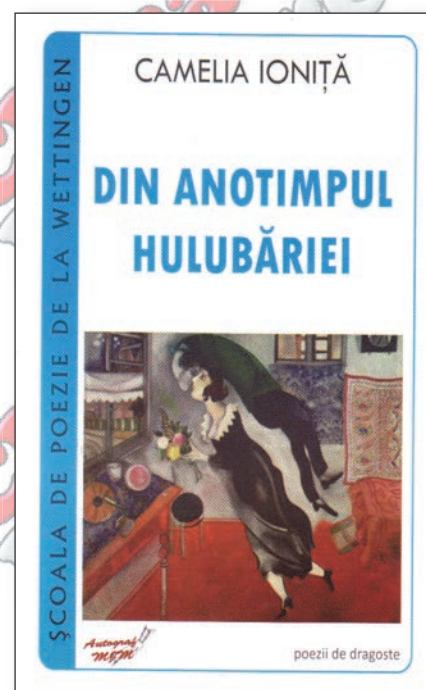
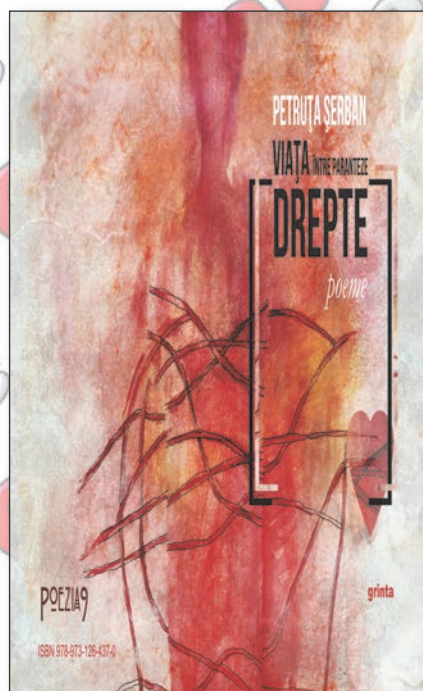
ar fi mult mai prețuit ca scriitor dacă nu li s-ar băga "pe gâtul elevilor" prin programa școlară. Dacă ar fi să luăm de bun faptul că tot ceea ce este obligatoriu este automat și rău, probabil ar trebui să trecem tot ce este de învățat în școală la capitolul "facultative", că doar la ce bun atâta efort! Nu păreriile acestea sunt motiv de îngrijorare, ci rolul dascălilor. Cât de fără vocație trebuie să fie niște profesori de limba și literatura română pentru ca Mihai Eminescu să le devină indezirabil și nesuferit elevilor? Când astfel de profesori nu au știința de a provoca dragostea de lectură la cei tineri, chiar în condițiile ispitind la a nu citi din lumea de azi, ar fi de preferat ca din mâinile lor să iasă niște elevi care să vorbească și să scrie corect în limba română. Dar știm că nu e chiar așa. De aceea, trecând peste orice vină de o parte ori de alta a catedrei, este important ca Eminescu să fie citit, pentru că are meritul mai presus de orice de a fi turnat în cele mai frumoase forme limba noastră.

Prin urmare, altfel, s-ar cădea să ne amintim de Mihai Eminescu, nu doar într-un mod și într-un cadru festiv, de ziua lui, ci recitându-i o poezie pentru a ne da seama de ce este un geniu. Iar dacă, de bine, de rău, opera sa poetică încă este cunoscută, în schimb, articolele de ziar îi sunt știute mai mult de specialiști, de criticii literari și de o mână de oameni pasionați. Interesant ar fi să mai facem un salt: de la cunoașterea doar a "Luceafărului" și a "Scrisorii III" la articolele lui de presă. Poate ne va fi mai greu să facem acest lucru, publicistica sa fiind strânsă în volume uriașe pe care nu le are oricine în casă, dar cu siguranță le-am găsi în orice bibliotecă, iar efortul ne-ar fi răsplătit de însăși lectura textului.

Prezentându-și ideile polemic, ca expresie a unui spirit dinamic, Mihai Eminescu arată o cuprinzătoare privire de ansamblu asupra lumii, fiind mereu preocupat de evoluția societății moderne românești.

Va urma

Cărți noi în biblioteca revistei Climare literare

